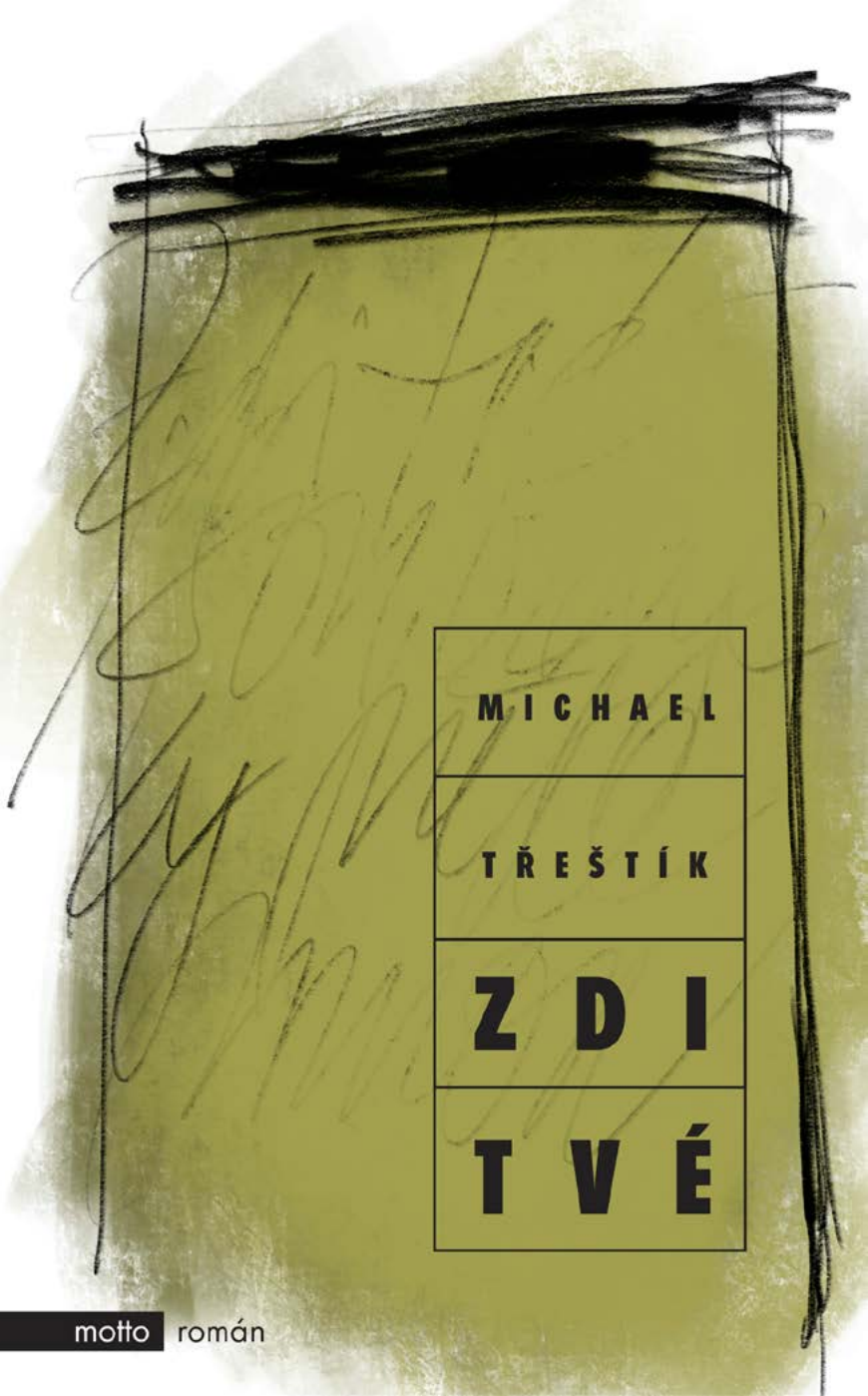
MICHAEL
TŘEŠTÍK
ZDI
TVÉ
motto román

Zdi tvé

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

motto

Michael Třeštík

Zdi tvé – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

MICHAEL TŘEŠTÍK

ZDI TVÉ

PRAHA 2018

Michael Třeštík
Zdi tvé

Praha 2018

© Michael Třeštík, 2018

Na obálce a předsádkách
byly použity kresby
Michaela Třeštíka

ISBN tištěné verze 978-80-267-1061-5
ISBN e-knihy 978-80-267-1085-1 (1. zveřejnění, 2018)

Věnuji mámě

1

Najel kolmo na chodník a zastavil před vraty průjezdu. Chtěl zamáčknout cigaretu, ale přilepila se mu na prst a spadla mezi řadicí páku a košíček na krámy.

Z průjezdu vyšel mladý Böhm. Obešel předek auta, udělal pár kroků, ale pak se zarazil a otočil. Zavrtěl hlavou a vrátil se.

„Pane Šimon, já vás nepoznal!" Sklonil se do okénka. Měl jelenicovou bundu, manšestráky a žluté boty se špičkou okovanou tenkým plíškem. Bundu měl zapnutou jenom dole a rozevírala se mu. Měl pod ní pískovou košili s malou růžičkou vyšitou na břiše. Zdvořile se usmíval. „Taky by mě nenapadlo, že zrovna vás jednou uvidím sedět ve škodovce."

„No vidíte," řekl Hynek, vyšťáral z podlahy cigaretu, típl ji v popelníku a vylezl z auta.

„Jdete za otcem?" zeptal se mladý Böhm. Hynek kývl.

Mladý Böhm zatřepal rukou, aby mu nepřekážel náramek s vytepanými iniciálami, a podal ji Hynkovi. Byl hezký, inteligentní a zdvořilý. Šikovný mladý muž. Dokonce velmi šikovný mladý muž. Chudák starý Böhm.

Hynek prošel do dvora a zastavil se před plotem s vrátky, která oddělovala veřejnou část od té, co patřila k Böhmovu ateliéru – ta byla plná cínových nebo osinkocementových torz, mužů, žen, chodců, Ev, paní L. a Eurydik.

NEOHLÁŠENÉ NÁVŠTĚVY PŘICHÁZEJÍCÍ ZA DENNÍHO SVĚTLA PROSÍM O MAXIMÁLNÍ STRUČNOST. Až jednou Böhm zemře, tu cedulku by mu měli dát na hrob. I když pak už možná bude návštěvy snášet líp.

Zazvonil, očima klouzal po sochách a čekal, až se ozve cinkání klíčů a těžké kroky Huga Böhma.

Böhm odemkl vrátka a zůstal stát na úzké štěrkové cestičce, která zbyla mezi sochami. „Buďte zdráv," řekl. Neusmál se a nepodal mu ruku.

„Vezu pozdrav od pana Albrechta," řekl Hynek.

„Děkuju. Doufám, že jste pochodil." Zůstal stát na místě a zdálo se, že je ještě chladnější než obvykle.

„Dokonce výborně. Ujal se mě a chce mi nejenom radit, ale i držet ruku a..."

„Dobře. Jsem rád. Ještě jednou děkuju." Vrátka se přivřela a Hynek by nejraději odešel, ale přemohl se.

„Budete muset otevřít vrata, abych mohl vjet. Pojďte se podívat..." Prošli dvorem a průjezdem před Hynkovo auto a Böhm nahlédl dovnitř. „To vám posílá," řekl Hynek.

„A co si s tím jako mám počít?"

„Lípa. Pan Albrecht říká, že je souměrná a schne už nejmíň dvacet let."

Böhm rezignovaně pokývl hlavou, otevřel vrata a šel do dvora. Hynek popojížděl za ním. Před plotem ateliéru se zastavili.

Hynek vystoupil. „Musíme odšroubovat dvířka, jinak to nedostaneme ven." Ze škvíry mezi špalkem a sedadly vyndal desky na výkresy a střep mramorové desky a opřel to o plot. Pak vyndal tašku s nářadím. Špičkou boty ukázal na mramor a otočil se k Böhmovi – „Tímhle budou ty fresky obkládat..."

„Proč chtějí obkládat fresky?"

„Budou na polostěnách, co ten sál dělí na kóje," namaloval to prstem do prachu na střeše auta, „na delších stranách budou fresky, na kratších obklad. Má barvu jak noční košile a komise se nestará o nic jinýho, než aby k němu ty fresky *ladily*. Kdybych Múzám namaloval lokty ohýbací se dozadu, tak si toho nevšimnou, ale nad každým barevným flíčkem mhouří oči a že to není dost *komplementární* nebo že by se to mělo víc *lomit*. Zrovna jsem tam s tím byl."

Hynek šrouboval a Böhm nadzvedával dvířka.

„Co Václav?" zeptal se Böhm.

„Pan Albrecht...?" Hynek se narovnal a odložil šroubovák na chromový okápek střechy. „Když slyšel, o co jde a že mě posíláte vy, popad mě za rameno a pustil až večer. Prý že o freskách nic nevím, že to musí dělat se mnou, že všechno udělám jinak, že tak, jak to chci udělat já, by to do roka spadlo. Pak jsme byli pro tenhle špalek. Podložili jsme ho dvojmo prknama, aby se dal vytáhnout prkno po prknu a neurvaly se potahy..."

Böhmovy tlapy nadlehčovaly a táhly špalek zepředu, Hynek tlačil z druhé strany a začínal se potit. Špalek měl něco přes metr a průměr kolem šedesáti centimetrů, a když ho vyvlekli ven, vypadal ještě větší. Böhm prstem přejížděl po letokruzích.

„Krásnej je, ale proč ho posílá mně, když ví, že se dřevem nedělám?"

„Proč ne?"

„Bojím se."

Špalek kulili jako popelnici a vzájemně si funěli do tváří. Hynek ukázal na pískovcovou hlavu na soklu u zdi. „Proč se bojíte dřeva, když v kameni děláte?"

„To je něco jinýho. Kámen neroste. Nežije... Je to balvan. Jenom se válí, a když ho někdo rozštípne, tak se valí balvany

dva. Sice menší, ale celý. Jenže dřevo má začátek a konec, jsou to buňky, a ne krystaly. Postavíme to semhle…“

Špalek vykolíbali přes dva schody do ateliéru a přikulili ho před velké ateliérové okno.

„Asi na to nikdy nesáhnu,“ řekl Böhm, „ale Václavovi vyřiďte, že mu děkuji. O léčení nemluvil?“

„Už je tak daleko?“

„Už je daleko dál.“ Böhm se lokty opřel o špalek a ukazováčkem a palcem si promnul oči. „Už je z něho troska, která nemůže ani sama dělat, a to byl z naší generace nejtalentovanější. Dřív by si s touhle lípou poradil sám. A jak dobře… Dneska je potíž sehnat někoho, kdo by ho u sebe nechal přicmrndávat.“

Vrátili se k autu, přišroubovali zpátky dvířka a Böhm podal Hynkovi mramor a desky. Hynek hodil mramor na zadní sedadlo a s deskami v ruce zaváhal.

„Nechcete se podívat?“

Böhm kývl hlavou, rozložil desky na přední kapotu a opatrně převracel jednotlivé pasparty. Byly to barevné studie osmi ženských postav v antických róbách.

„Zajímavé,“ řekl Böhm, ale pak desky sklapl a vrátil je Hynkovi. „Děkuju. Buďte zdráv!“

Hynek nastartoval a vycouval na ulici. Měl vztek a hořko v ústech. Morous. Mohl aspoň milostivě ukázat, na čem dělá. Děkuju a buďte zdráv! A ani se nezeptal na Danu. Nic. Hynek přidal plyn, až se kola škodovky protočila. Odlehčení bylo znát. Na simce skoro nepoznal, jestli je plná nebo ne, táhla líp. Nepřetáčela se a byla tišší, jenže člověk si zvykne. Böhm je morous. Pěkně protivnej. Jeho práci si prolistoval jako staré noviny, neřekl ani popel a nechal ho odejít jako listonoše.

Měl vztek. Ohlásí se doma a pojede do ateliéru. Opřel se o volant a protáhl si záda.

Dobře ses bavil, Hynku? To bude Soňa. Dana neřekne nic. Bude se tvářit, že se jí to netýká, že je jeho věc, kdy se vrací domů. Je to horší než Sonino kousání. Se Soňou se může chytit, může se s ní pohádat, ale s Danou je to jiné. Nezlob se, dřív jsem přijet nemohl. Komise byla přeložená až na dnešek, spal jsem u Standy a včera jsem byl za tím Albrechtem. Nemělo smysl vracet se jenom na noc... Ale Dana neřekne nic. Zato Soňa si neodpustí ironické poznámky. A nic mu nevyčtou přímo. Jen si rýpnou, jak *se zdržel v těch Varech o den dýl. Vlastně o noc.* Je úplně jedno, co udělá, protože vždycky to bude špatně. Na náměstí Míru odbočil do Francouzské a jel rovnou do ateliéru. Karlíkova oprýskaná oktávka stála před domem a už v průjezdu bylo slyšet bručení míchačky.

Prošel dvorem ke *svému* plotu a ke *svým* vrátkům. Rozhlédl se. Hromada písku se zmenšila a u míchačky ležel pytel cementu. Aspoň že tady všechno klape.

Popošel do dvora a vtom si uvědomil, že dělá stále stejnou chybu. Chtěl uskočit, ale už bylo pozdě. Černý stín vystartoval, tušil ho letět za sebou, jen nepatrný šelest. Kdepak, vždycky to dopadne stejně. Stačil trochu zatáhnout hlavu mezi ramena a po úderu do zad zavrávoral. Za krkem ucítil horký dech. Jednou rukou se odrazil od hranice cihel, druhou hrábl za sebe do prázdna. Rychle se otočil a druhý útok už chytil do natažených rukou. Nahmátl obojek a vší silou trhl k zemi.

„Rolfe, ty pacholku, já si dám jednou pozor a zametu s tebou, že na to do smrti nezapomeneš!" Vlčák mrskal ocasem, hrabal tlapami kolem uší, ale Hynek držel pevně.

Karlík vyjel z ateliéru s kolečkem, odtavil ho pod míchačkou a Hynek Rolfa pustil.

„Čau, Karlíku!“

„To je dost, že jdeš!“ Karlík vypnul míchačku, otřel si ruce o montérky a z kapsy vytáhl cigarety. „Ti bejci na izolace nepřišli, tak dělám venkovní betony. Pojď se kouknout.“

Prošli stavbou budoucího atria. Vlčák se motal kolem nich a otíral se Karlíkovi o nohy.

Ještě pár měsíců a bude z toho ateliér. *Jeho* ateliér. Se vším všudy. Hlavní místnost, čistá pracovna, kamrlík na odpočinek, příslušenství. Bude tu místo, světlo a klid. Na nikoho se tu nebude muset ohlížet. Karlík do zimy všechno zvládne a někdy po Novém roce to bude k nastěhování. A na vrátkách bude viset cedule: NEOHLÁŠENÉ NÁVŠTĚVY PŘICHÁZEJÍCÍ ZA DENNÍHO SVĚTLA PROSÍM O MAXIMÁLNÍ STRUČNOST! A dole připíše: COPYRIGHT BY HUGO BÖHM.

Prostor atria byl zakolíkovanými trámky rozdělen na čtverce. První dva už měl Karlík vybetonované.

„Karlíku, neměl tady bejt základek pro schody?“

Karlík špičkou tenisky čáral v prachu na zemi. „Měl.“

„A...?“

„A co? Nebude. Proč by zrovna tady musely bejt schody!? Bude tu rampa. Udělám ten beton do šikma. Tři schody vystoupám na dvou metrech. Ani ne.“ Špička tenisky rejdila pořád na stejném místě. „Hynku, kdy ji sem vezmeš?“

Boží prostoto! „Brzo, Karlíku, neboj... záleží na ní.“ Představil si, jak se bude pořád na něco ptát. Zatvářil se, jako by si na něco vzpomněl. „Chtěl jsem se ještě podívat na ty zkoušky, pojď se mnou!“

Vrátili se zpátky na dvůr a šli ke kůlně. Kolem stěn stály dřevěné rámy přibité na betonářské překližce. Byly vyplněné maltou s jemným uhlazeným povrchem, pomalovaným

motivy z návrhů fresek. Rámy vynesli na světlo a Hynek je prohlížel.

„Hynku, co na tom vidíš? Mně to připadá furt stejný."

„Mně taky, ale zaplať pánbu. Kdyby to bylo furt jiný, tak bych to mohl zabalit. Pojď tenhle zdvihnout!"

„Proč?"

„Až řeknu tři, tak ho pustíme."

„Neblbni, dyť se rozfláká!"

„Nerozfláká."

„Rozfláká, seš blázen!"

„Nerozfláká. Dva... tři!" Pustili rám a uskočili. Maltová deska se rozbila na kousky.

„No co jsem řikal!" řekl Karlík.

„Zkusíme ještě tenhle."

Deska se znovu rozbila a Karlík zakroutil hlavou. „Nikdy bych neřek, že seš takovej hravej."

Hynek se sklonil a díval se na úlomky. Karlík raději pustil míchačku. „Pojď radši dělat!" zavolal.

„Karlíku, nemůžu. Byl jsem tři dny pryč a ještě jsem se neukázal doma."

Karlík kopl do míchačky a pak ji zastavil. „Všechno dělám sám! Jde to strašně pomalu. Ty jseš furt pryč, a když přijdeš, naděláš akorát bordel. Štveš mě."

„Karlíku, musím. Měl jsem se vrátit už včera!"

Karlík mávl rukou. Vyšli na ulici a Hynek nasedl do auta. Karlík se sklonil k okénku.

„Žes věděl, že se to rozfláká!?"

Hynek kývl. „Chtěl jsem vidět střepy z boku. Ten chlápek od Böhma tvrdí, že dvojvrstvý jádro děláme zbytečně. Má pravdu. Ta první vrstva už barvu stejně nesaje. Na střepech je úplně čistá."

„Já věděl, že nejseš tak úplně blbej. Kdy přijdeš?"

„Podle toho, jak bude doma. Možná ještě dneska. Čau."

Vrátil se na Francouzskou. I auto jako by se bálo a kopec Vinohrad se před kapotou nadouval a byl stále strmější. Dobře ses bavil, Hynku? Dřív jsem nemohl, ta komise byla až dneska. Proč mi to říkáš, to je přece tvoje věc!? Objel vodárnu a zaparkoval v Nitranské před domem.

Vyndal poštu ze schránky a cestou po schodech ji prohlížel. Avízo z Díla a velká tlustá obálka s úhledně napsanou adresou DANA A HYNEK ŠIMONOVI a s žilinským razítkem. Starý pán opět něco stvořil... Už se tam půl roku chystá zajet, ale aspoň mu zavolá. Dneska večer.

„Ahoj, dámy!" Zatím je klid, ale Soňa se už jistě nadechuje a Dana sahá po cigaretách a klopí hlavu. Stále ticho. Povytáhl si zip u džínů a vešel do pokoje. Nikde nikdo. Přistoupil ke dveřím ložnice a zaklepal. Nikde nikdo. Všude bylo podivné prázdno.

Na stole ležel kus papíru. Viděl ho, hned jak vešel, ale podvědomě, snad pro jistotu se mu vyhnul.

Hlavně nemít radost, už týdny se zapřísahal. Nepomáhat tomu, ale kdyby to přišlo, nemít z toho radost. Naklonil se nad stůl:

JSI VOLNÝ

V koutku duše ucítil zklamání, že to dokázala. Že není nepostradatelný.

Vlastně si to všechno představoval jinak, daleko horší. Slzy a lítost. Donekonečna omílané scény výčitek a uraženého mlčení. Ale nic z toho se nestalo. Na nikoho nebudeš muset brát ohled. Jsi volný, nemusíš se na nic ohlížet... Jenom nemít radost. Nic nehodnotit, brát to tak, jak to přišlo. Jsi zase na začátku, jako před čtyřmi lety. Telefon. Krucifix, zrovna teď!

„Šimon." Šňůra od sluchátka byla překroucená jako obvykle.

„Nazdar! Mám pro tebe největší kšeft, cos kdy měl, a ty seš... ty seš tam, co nemůžu říct, protože mě slyšej děti."

Hynek zdvihl aparát nad polici a sluchátko pustil k zemi. Jak se rovnala překroucená šňůra, sluchátko se roztočilo kolem své osy. Vladimír vždycky hulákal, do telefonu obzvlášť. Roztočené sluchátko zkrápělo jeho hlasem všechny kouty pokoje.

„Hynku, dostanu flašku! Je to tvůj milovanej Holan. Bibliofilie na japanu, a bude tam pro tebe místa, co si vzpomeneš. Hned si to přečti, určitě to máš. První část z *Nokturnálu*. Budeš v kůži vázanej! Tak čti a zavolej mi, co to bude, jestli suchý jehly, lepty nebo litografie. To je jediný, co potřebuju vědět ještě tenhle měsíc. Jen si nevymejšlej žádný blbosti, koláže, barvy nebo tak. Má to bejt uměřená klasika. Zatím čau a pozdravuj Danu."

Vida. Holana si vybral jako absolventskou práci. Osm leptů k *Toskáně*. Před pěti lety se vnucoval do Spisovatele k reedici *Příběhů*. Nic. Pak, po trienále v Benátkách a po výroční ceně Odeonu, to už začal mít jméno a začal doufat, že ho pozvou k Sebraným spisům. Jenže zase nic. Pak doufal v *Noc s Hamletem*. Opět nic. A teď bum! Bude tam pro tebe místa, co si vzpomeneš! Bibliofilie na japanu.

Dana by zaklonila hlavu, olízla by si rty a řekla by, že si toho Holana přichtěl.

Bloumal po bytě a nahlížel do skříní a do zásuvek. Nenechaly po sobě ani kapesník, ani sponku do vlasů. Jen v kuchyni našel čtvrtku chleba a balíček kávy, v lednici osminku másla. Něco mu tu nechat k jídlu byl určitě nápad Danin, ale dávky určila Soňa.

Dal vařit vodu a namazal si chleba. Byl volný. Vrátil se do pokoje, otevřel okno a opřel se zády o parapet. Jenom nemít radost. Jsou věci, ze kterých se člověk nesmí radovat.

Pak si zalil kávu a váhal, kam se posadit. Najednou tu bylo tolik místa. Zapálil si cigaretu a z obálky od otce vytáhl štos strojem psaných papírů. *Danko a Hynku, děti moje... i když Vám jistě připadám jako blázen... ale nejprve Vám představuji svoje dílo... a zejména Tebe, Danko, prosím o přísnou kritiku... pilně mnoho měsíců... možná zdá poněkud dětinské, ale já myslím...*

Chudák starý pán. Aspoň mu zavolat. Co nejdřív, dneska nebo zítra. Všude bylo ticho, žádné dveře se neotevíraly, nikdo nemluvil. Jen ze zdi nad pohovkou se na něj smutně díval Danin *Pierot*. Proč si ho nevzala?

Upíjel kávu a očima těkal po bytě. Muselo to být aspoň natřikrát autem. Kdo je asi odvezl? Vladimír ani Karlík ne. Asi někdo od Soni. Možná Vykopal nebo ten dirigent. Jen těch knih byly aspoň dva kufry.

Naklonil se ke knihovně. Holan zůstal. Vzal *Nokturnál* a listoval. *Jen taktak, že jsi nuzně vykročil, / a už je tu zeď a na ní / barokem dobře živená / socha smrti... Jde-li o pocit, / mohl bys v jejím stínu / zůstat přes noc a nic / by ti nebylo odepřeno...*

Ještě před rokem by byl bez sebe radostí. Zabořil by se do křesla a četl by. *Tato zeď s rychle uzavřeným / kusem prostoru je také / plna zarudlých trhlin / po mrtvici cihel. / To jen ty, byť pouze stár, / uhodil ses o ni s otázkou, / do jaké míry je ďábel svobodný...*

Četl by, až by se mu v hlavě začaly řadit čáry, skládat se, protínat a křivit, a pak by se hnal ke skicáku nebo rovnou k měděné desce.

Odložil Holana, sundal *Pierota* ze hřebíku a na zdi se objevil světlejší obdélník. Popošel k oknu a prohlížel si obraz proti světlu.

Ať visel kdekoliv, vždycky se starala, aby měl dost světla a aby na něj viděla od svého stolu. A sklo mu pravidelně čistila ironem. Položil *Pierota* na stůl a zabalil ho do papíru.

2

Statisíce stříbrných bodů se nepřetržitě mihotá. I když se pořád uklízí, luxuje a vytírá. Vyfoukla kouř z cigarety a vesmír prachu v pruhu slunečního světla se zavlnil a zkalil.

Ruku na rameno. Slunce promítalo na koberec obdélník světla a vesmír prachových zrnek se pomalu uklidňoval. Bezděky se podívala, jestli na svetru nezůstaly důlky po jeho prstech. Nezůstaly. Jen v paměti pocit lehkého stisku. Nic nepochopil. Anebo nechtěl... Klopila oči, aby se nemusela dívat na knihovnu. Sloupkové hodiny odbily čtvrt, kdosi v domě přivolával výtah a vesmír se znovu zkalil cigaretovým kouřem.

Ani pusu do vlasů, jen ruku na rameno. Statisíce stříbrných bodů. Jako když sněží. Malé přemrzlé vločky jako na Ondřejovce, když nebyl vítr, mrzlo a bylo bezvětří. Jako na soustředění. Měla už dávno první výkonnostní třídu, ale Bohdan jí nedal pokoj: Daníku, znova, vnitřním ramenem napřed, víc na tyč, kolena ven, Daníku, znova a těžiště níž!

Měl jich tam dvanáct, a nejvíc řval na ni. Daníku, musíš! Překřikoval celý svah a pořád se trochu usmíval. Aspoň na půl pusy. Třebaže hned první den zlámala úplně nové rossignoly, které jí vyběhal přes ČSTV. Pořád se usmíval, i když ji tehdy hůlkou plácl do zad a řekl: „Tak mazej, Daní-

ku.“ To vlastně bylo o rok později. Jezdila už na blizzardech a na Ondřejovce nešel telefon. Potřebovala si zavolat domů, chtěla sjet k telefonu na Severku a Bohdan zahnal ostatní holky do sprch, a že pojede s ní. Spěchali. Bylo po tréninku a pomalu se blížil soumrak.

Zapálila si novou cigaretu a vesmír statisíců stříbrných bodů se znovu zakalil a zvlnil. Pod oknem rachotili popeláři a sloupkové hodiny znovu odbily. Jen ruku na rameno a víc nic. Možná to mělo být pohlazení, možná, ale spíš jenom tak – ruka na rameno. Vesmír se uklidnil a statisíce stříbrných bodů se nepřetržitě mihotaly. Jako malé přemrzlé vločky. Plácl ji hůlkou do zad a řekl:

„Tak mazej, Daníku,“ ale ještě mezi boudou a lesem ji předjel a zastavil. Usmíval se a bodcem hůlky propichoval ledový škraloup. „Je to přemrzlý, tak neblbni.“ Mhouřil oči a vločky mu přistávaly na řasách a na obočí. „Kdyby se něco dělo, tak nic nevymejšlej a rovnou na zadek.“ Vzepřel se na hůlkách, ve vzduchu se otočil a odjel. Lyži na lyži, pořád trochu šikmo v lehkém smyku, a než dojel k první zatáčce, zamával a zařval: „A nech mě kousek odjet, počkám dole!“ Ozvěna to ještě chvíli vracela a pak se rozhostilo ticho. Rozjela se za ním.

Úzká lesní cesta s vysokými sněhovými okraji, strmá a samá zatáčka. Umrzlý, lesklý sníh křupal a špičky lyží klapaly na nerovnostech a starých stopách. Jela v širokém pluhu, ale lyže neměly o co drhnout, rychlost stoupala a sněhové vločky začaly sekat do tváře. Měla chuť pustit to, co to dá, jenže někdo mohl jít naproti, třeba s houfem dětí, pak si poraď, a Bohdan by ji seřval jako malou holku.

Jela rychle. V zatáčkách přešlapovala z pluhu do smyků, protahovala je co nejdál a pak se snažila vracet zpátky do pluhu, ale zatáčky už jí byly úzké, lyže se pomalu rovnaly,

staccato špiček se zrychlilo, ale ještě to nepoloží, ještě je pořád čas. S trochou ješitnosti čekala, že už už za zatáčkou zahlédne Bohdana, jenže on pořád nikde, všechno kolem svištělo a vločky se jí před očima slévaly v zakřivené proudnice. Znovu zatáčka, smyk doprava, rigol, chvíli vzduchem, sbalila se do podřepu a srovnala to, ale kdepak pluh, lyže šly k sobě a teď ukaž, co umíš, ale pořád si nelehne, už bude skoro dole a dole čeká Bohdan a usmívá se, přeci nepřijde zválená a odrbaná. Hluboký podřep, hůlky do podpaží, hlavu mezi ramena, další zatáčkou jako v toboganu, Bohdan by ji seřval, ale byl by hrdý, jenže – no nazdar – rolba! Rolba jako tank přes celou cestu, jako ošklivá žába, jen otevřít hubu.

Popeláři popojeli o dům dál, hodiny znovu odbily a obdélník slunce se neznatelně posunoval po koberci. Zapálila si cigaretu.

Možná to mělo být pohlazení, ale spíš jen tak, ruka na rameni. Třebas v tu chvíli víc nedovedl. I hlas měl stažený. Vyfoukla kouř a odložila zapalovač. Neprosil, nepřemlouval, nic. Statisíce stříbrných bodů se nepřetržitě mihotaly.

Ne, že člověk letí na něco, ale něco letí na člověka. Ropucha rolby se zvětšovala jako v horečnatém snu. Lyže mlaskavě syčely po umrzlém sněhu, už rozeznávala mřížky na reflektorech a sváry čelního plechu kapoty.

Obdélník slunce se přiblížil až k ní, po lýtku šplhal na koleno a bylo cítit jeho teplo. Něco letí na člověka, ne člověk na něco. Jako rastr cihelných spár ve fleku vypadlé omítky. Jako čelní plech rolby. Polož to, neblbni!

Položila to. Přes zadek na bok, ruce široce od sebe a po prvním kotrmelci se snažila udržet nohy nad hlavou, protože blizzardy stály přes čtyři tisíce. Letěla jako v bobové drá-

ze a přivřenýma očima vnímala, jak boky sněhových bariér splývají v šedou šmouhu.

V zámku se ozval klíč a za chvíli vešla Soňa. Měla šedomodrou károvanou sukni a šedý rolák a na prsou se jí houpal přívěšek se znamením Blíženců. Pravou ruku držela za zády. Dana zdvihla obočí.

„Vy dneska nemáte zkoušku?"

„Ne. Zavolala jsem Davidovi, že nemůžu."

„Kvůli mně."

„Ne. Kvůli nám oběma. A že tě tu konečně mám."

„Jako balík."

„Ne. Že tu nejsem sama. Hele!" v ruce měla lahev martini.

Zasmála se a postavila ji na kulatý stůl uprostřed pokoje. Blíženci se rozkývali, dostali se do pruhu slunce a vyslali několik prasátek.

Něco letí na člověka, ne člověk na něco. Hlava drncá o zem, pod svetr se derou zmrazky a rolba roste. Čert vzal blizzardy. Pustila nohy na ubíhající cestu, vázání povolilo a lyže na pojistných řemínkách kolem ní začaly mlátit a odskakovat. Jednou rukou si zakrývala tvář, druhou hrabala kolem sebe a snažila se brzdit o sníh na stranách.

„... a Otáhalka chce na tu soutěž poslat Lakatoše a já jsem jí řekla..."

Něco letí na člověka. Zeď. Oprýskaná zeď mezi stavením a stodolou, opadaná a chatrná.

„... jenomže mně Roman chodí třikrát týdně a doma denně cvičí, ale jí ten Lakatoš sotva dvakrát, a někdy ani to, a Otáhalka je taky každou chvíli doma u dětí... Ty mě neposloucháš!"

„Poslouchám." Zapálila si další cigaretu. Něco letí na člověka... Uf... Zastavila to těsně před rolbou. Když se zdvíhala,

mohla se o ni opřít. Bez čepice, jenom s jednou rukavicí, ve vlasech, pod bundou i pod svetrem sníh. Parádní představení. První výkonnostní třída. Ti chlapi v rolbě se asi můžou smíchy potrhat. Odepjala pojistné řemínky.

Usrkla martini a podívala se na knihovnu. Slunce už zapadalo a bylo šero. Před tváří *Pierota* se vznášel kroužek kouře ze Soniny cigarety. Nic nepochopil. Anebo nechtěl. Anebo to byla rána z milosti.

Nemusel ji hladit ani přemlouvat, ale aspoň... Soňa vstala a rozsvítila stojací lampu. Lepenkový širm se rozkýval a chvíli se kýval i obloukovitý stín na zdi. Jako když se jede v noci autem a kužely světel se houpou po silnici.

Silnice byla úplně prázdná. Nikde nikdo nepřekážel a simka tiše předla. Levou ruku posunula po volantu nahoru a pravou vyměnila kazetu v přehrávači. *Good day sunshine / good day sunshine.*

„Ty neposloucháš. Nechceš si lehnout?"

„Ne, sedí se mi dobře."

„Tak na zdraví!" Soňa držela nalitou skleničku, a jak se nakláněla k Daně, Blíženci brnkali o hranu stolu.

„Na zdraví!"

Připily si. Soňa vstala a Danu objala. „Budeme se tu mít dobře."

Dana zvedla oči k *Pierotovi*. Nemusel ji přemlouvat, ale mohl jí aspoň nechat naději.

Soňa otočila hlavu ve směru jejího pohledu a vyskočila.

„No ne! Teď to teprve vidím, a ty nic neřekneš! On tu byl! On se obtěžoval! A dokonce přinesl tvýho *Pierota*!"

„Dokonce," Daně se zadrhl hlas.

„Divila jsem se, že si ho nebereš..."

„Už toho nech."

„A co říkal, jak se tvářil?!“

„Soňo, až jindy.“

„Dobře. Nezlob se,“ Soňa propletla prsty, ruce zdvihla vysoko nad hlavu a protáhla se. „Udělám si kafe. Nechceš taky?“

„Ne dík, nespala bych.“ Proti světlu lampy pozorovala, jak Soňa vstala a na dlouhých štíhlých nohách odešla do kuchyně. Jeden pramínek vlasů z drdolu jí padal na rameno.

Opřela si hlavu a zavřela oči. Simka tiše předla a cesta ubíhala. Křeslice, Tomašovice, Rousov. Znala tu cestu dobře. Nemalov, benzínka, samoobsluha, náves s kapličkou, pak mírná zatáčka doleva. Kolem stodoly a zdi statku.

Z druhé strany do zatáčky něco vjíždělo. Podle siluety a podle vysoko umístěných pozičních světel to byl tirák. *... need to laugh, and when the sun is out / I've got something, I can laugh about...*

Soňa se vrátila s kávou, roztáhla háčkované záclony a otevřela okno. Vzduch v pokoji se pohnul a cáry kouře se motaly ve světle lampy. Po chvíli zbyly jen stříbrné částečky prachu. Přemrzlé vločky.

Je zvláštní, že ze všeho nejdřív se člověk stará, aby vypadal k světu. Mohla si zpřelámat nohy, povyrážet zuby nebo zlomit lyže za čtyři tisíce, ale ne, nejdřív narovnat bundu, aby zip nešel šejdrem přes prsa. Vytřepala sníh z vlasů a s úsměvem zahrozila pěstí do okének rolby. Čekala bujarý smích, ale bylo ticho. Dvě vytřeštěné tváře strnule zíraly kamsi vlevo. Podívala se stejným směrem. Pod ojíněným kmenem smrku, kus od cesty, byla na sněhu velká červená skvrna. Kapala do ní krev a nad ní se volně komíhaly bodce holí. Kreslily do vzduchu nepravidelné křivky.

Bohdan visel zády k cestě podél kmene. Paže měl při těle, ruce rozpažené, ale hůlky se nesesmekly a držely na kože-

ných poutkách. Pod pravou botou zůstal zbytek jedné lyže, druhá vytrhla pojistný řemínek a zmizela. Jen zvolna, skoro neznatelně se kýval. Podlomily se jí nohy a dopadla na kapotu rolby. Řidič k ní pomalu otočil tvář.

Věděla, že lidé jsou smrtelní, že umírají, ale tehdy poprvé si uvědomila, že jsou smrtelní i její blízcí, že umírají muži, kteří ji ještě před chvílí plácali hůlkou do zad a usmívali se na půl pusy. Že smrt není někde daleko, ale i tady, všude kolem, i ve smrcích při cestě na Severku.

Doktoři pak napsali, že pahýl větve pronikl levou očnicí a zcela destruoval dutinu lebeční. Od té chvíle už jí nikdy nikdo neřekl Daníku. Chtěl se prý protáhnout kolem rolby. Rukou naznačil, že pojede zleva, levou nohou najel na mantinel a pak ho to vyhodilo.

Soňa dolila skleničky, šálek od kávy odnesla do kuchyně a Dana se přes širm lampy dívala do světla žárovky. Podle siluety a podle vysoko umístěných pozičních světel to byl tirák. Světla měl tlumená, a jak projížděl zatáčkou, jejich kužel mířil nejdřív daleko vpravo a pak se začal rychle přibližovat, až se octla v jeho středu. Přimhouřila oči, čekala, až kamion projede zatáčkou a světla ji přeběhnou. Byl to Jugoslávec a bylo mu sedmačtyřicet let. Měl dvě děti, vezl z Německa čedičové izolační rohože a usnul už patrně před zatáčkou. Strhla volant a dupla na brzdu. Simka se utrhla do smyku a světlo jejích reflektorů se opřelo o zeď statku. Ne, že člověk letí na něco, ale něco letí na člověka. Pustila volant, dala si ruce před oči a jakoby v dvojexpozici se na rastr cihelných spár ve fleku vypadlé omítky promítly ojíněné smrky z cesty na Severku. *Good day sun...* To *-shine* už neslyšela, i když prý přehrávač vypnul teprve saniťák, když s doktorem čekali na autogen, aby ji mohli vyříznout.

Soňa zavřela okno, šla ke knihovně, vzala do rukou *Pierota* a naklonila se s ním pod lampu.

„Kam to pověsíme?"

„Nikam."

„A proč?"

Daně se stáhlo hrdlo. „Nechci!" Chvěly se jí ruce, když si zapalovala cigaretu.

„Co to dát semhle." Soňa přitiskla *Pierota* ke zdi nad květinový stolek.

„Polož to. Nikam to nedávej!"

„Proč, je přece tvůj! Mělas ho už před svatbou."

Dana zavřela oči a zpod víček jí začaly stékat slzy. Ano, měla ho už před svatbou. A nikdy se od něj nechtěla odloučit. Ale Hynek to nepochopil. Anebo pochopil. Ví, že musí být konec, tak to udělal. Definitivně. Proč nechávat zbytečnou naději... Slyšela harašení v předsíni a Soniny kroky. Pak se ozvala první rána kladívkem. Pak druhá. Pronikaly jí celým tělem, až do morku kostí. Všechny nervy brněly každým úderem. Nahmatala kola vozíku a otočila jimi dozadu. Štiplavé vlhko slz jí sjelo přes bradu na krk. Znovu přehmátla a znovu se otočila. Vozík couval.

Když zády narazila do klaviatury pianina, otevřela oči. *Pierot* visel na hřebíku a díval se na ni.

3

Oba ukazováčky měla zaháknuté za řetízek a točila Blíženci kolem dokola. Nikdo už pořádně neposlouchal, každý si něco čmáral nebo s otevřenýma očima klímal a čekal, až Vykopal skončí.

„Už jenom tohle. Prošel jsem si všechna oddělení a poslechl si, co přihlašujete na tu soutěž. S dechy, smyčci a kytarami jsem spokojen, ale vyvedly mě z míry klavíry. Týká se to kolegyní Eliášové a Otáhalové. Že je Kolemšel z našich nejlepší, to vím, ale na *Patetickou* myslím ještě nemá." Přestala točit Blíženci a prsty si zkontrolovala drdol. Když se ji snaží vytáhnout na kafe nebo na víno, tak to je pro něj Soninka nebo Soni a trochu krabatí čelo, protože si myslí, že mu ta vráska mezi obočím sluší.

Ještě jednou si pečlivě upravila drdol a zdvihla ruku, ale ředitel mluvil dál.

„A druhá věc je Lakatoš. Chápu snahu kolegyně Otáhalové tohle dítě integrovat do naší společnosti. Souhlasím s tím, abychom mu projevovali důvěru a abychom k jeho výsledkům byli shovívavější. Ale co je moc, to je příliš, porota je z hudebníků, a ne ze sociálních kurátorů. Návrh kolegyně Otáhalové svědčí o její vysoké politické vyspělosti, ale v tomhle případě by se minul účinkem. Musíte vybrat někoho jiného."

Otáhalová zbrunátněla a vylétla ze židle.

„To nejde, už to nejde…“

Ale ředitel jí skočil do řeči: „Hned, paní kolegyně, ale nejdřív jsme probírali Kolemšela.“ Galantně se uklonil a pokynul Soně. Převrátila Blížence na líc a vstala.

„Roman *Patetickou* ještě neumí, to je pravda, ale do soutěže ji umět bude.“

„To byste ho musela ztrhat.“

„Ztrhat ne. Jenom zaměstnat. Je to vysloveně technický talent, a když po něm nebudeme chtít pořád víc, ztratí zájem. Pokud neonemocní, bude připraven. Dobře připraven. Jinou záruku dát nemůžu.“ Sedla si a znovu zahákla oba ukazováky za řetízek Blíženců.

Vykopal se chvíli kroutil, ale nakonec připustil, že je ještě dost času, a pokynul Otáhalové. Ta měla v očích slzy a marně se pokoušela zapnout plášť v místě, kde chyběl knoflík.

„Já jsem učitelka, ne trenér. Já…“ Otřela si nos kapesníkem a chytala se za klopy pláště. „Vy tomu možná rozumíte líp, ale jestli Ferovi nedovolíte, aby se slavnostně oblík a aby před všemi těmi svými příbuznými vylezl na skutečný pódium, ke skutečnému černému klavíru a aby před nimi všemi toho Mozarta zahrál, to je jedno, že třeba mizerně, tak ho za pár tejdnů uvidíte v nejhorší putyce, jak na rozviklaným pianinu brnká čardáše za kořalku pro tátu. To vám můžu zaručit.“ Popotáhla a zajíkla se, ale už se to nedalo zastavit. Strčila nos do zmuchlaného pánského kapesníku a plačky vyběhla ze sborovny.

Vybruslil z toho chytře. Teď už nebude schůzi protahovat, s kolegyní to v klidu prohovoří, cíle mají stejné. Bylo půl osmé, mohlo to dopadnout hůř. Vzala noty pro sbor a kabát už si zapínala cestou.

Proběhla chodbou k hlavnímu schodišti a sbíhala dolů. Je pravda, že Roman to neumí. Ale za dva měsíce se stihne dost. A může k ní dvakrát týdně chodit domů. Roman, sbor, Roman, sbor a v pátek pohov. Daně to vadit nebude.

„Soninko, počkejte!"

Ředitel. Samozřejmě. Už ho slyší: Kousek vás vyprovodím, nebo pojďte se někde stavit na dvě deci.

„Nezlobte se, spěchám. Mám sbor."

„Ale schůze měla být mnohem delší. Já ji schválně zkrátil, aby..."

„Já bych se omluvila. Nenechám přece čekat čtyřicet holek..." Otevřela vrata. Ovanul ji teplý vlhký vzduch.

„Soni, vy jste asociální typ. Vy záměrně... ale co budu mluvit. A já, hlupák, vás Davidovi ještě doporučil."

Na chodníku ředitel zpomalil: „Já vám dám do osobního hodnocení, že svým nadřízeným ničíte sebevědomí!"

Usmála se a zrychlila. Bylo to dobré. Kdyby dělal, že se s ní musí domluvit o soutěži, uhýbalo by se těžko.

Bylo čtvrt na devět, když vystoupila z páternosteru Elektrických podniků a blížila se chodbou ke zkušebně. Holky bylo slyšet už z dálky. Místo aby připravily sál, daly si aspoň židle do půlkruhu a přišouply klavír, kouří na chodbě a drbou.

„Tak děvčata, co židle?"

Několik holek se vytratilo do sálu, ale hlouček dál postával kolem popelníku. Samozřejmě, Hemerová uprostřed.

„Děvčata, vy dneska chcete stát?"

Hemerová potáhla z cigarety a usmála se: „Dneska mají židle sopránky."

„Snad by vás neubylo, kdybyste jim pomohly!"

„Neubylo, ale dirda řekl, jednou altky, jednou sopránky."

Dirda. To sem zavedla ona. Dirda. Už mu tak říká polovina sboru, a jemu to nevadí. Když dirigent není autorita, je to na sboru znát. Na korepeticích se to pak nedožene. Akorát že ji mají za protivnou ženskou, protože chce kázeň.

Opírala se o klaviaturu a pozorovala dvojitý půlkruh před sebou. Zprava druhé alty, první, pak první soprány a druhé. Těm druhým chybí aspoň tři čtyři hlasy a aspoň jeden takový, který by je utáhl. Vypsali na to konkurs, ale výsledkem byly zas jen dva alty. Jeden první, až se ta žába trochu vyzpívá, tak bude docela slušná, a pak Hemerová.

Konečně byl jakžtakž klid. „Holky, tak toho Ebena, *Na lávce seděla*, nejdřív soprán asi po čtyřech a třeba zleva." Kdyby aspoň uměly nastoupit. „Holky znova. Tři, čtyři..." Na lávce seděla, do vody hleděla.

„... dě-la, -la, to je ais! Znova! Tři, čtyř..." Na lávce seděla, z okénka hleděla. Roman bude chodit dvakrát týdně k ní a dvakrát do školy. „Dobrý, další čtyři. Tři, čtyři..." Na lávce seděla. Zavolá rodičům, ať ho drží doma, aby víc cvičil. „Sedě-la, lá, lá ais! Holky, jak tam můžete slyšet a! Znovu, tři, čtyři..." Bude si muset pár týdnů odpustit televizi, kino a courání s klukama a cvičit.

„Dobře, další čtyři." Vykopal dneska poprvé změnil taktiku. Přestal hrát suveréna a stal se odmítaným ctitelem. „Teď alty. Tři, čtyři..." Na lávce, na lávce, na lávce. Tak trochu ironie i legrace, ale může při tom říct mnohem víc, než dokud byl suverén. Svým nadřízeným ničíte sebevědomí... „Další čtyři..." Dvě děti, třináct a sedmnáct. Za pár let už půjdou z domu, ale to už mu taky bude přes padesát.

„Teď oba alty do toho třetího *hleděla* a první soprán s nimi od *nepřišel*, aby tam slyšely tu kvartu. Tři, čtyři..." To by už byl vlastně šedesátník. Na kafe, na dvě deci. A k někomu

na chalupu, to by mu určitě vyhovovalo. V tašce by měl lejstra, jako že je na školení. „A znova, tři, čtyři…“ Moc to dneska nejde. Za chvíli tu bude David, a holky v tom pořád plavou.

„Teď komplet a ty staccata ne-při-šel hezky sekat!“ Bože, ty soprány skomírají. Otočila se k nim a taktovala oběma rukama, aby je zesílila. „Nezpomalovat, tři, čtyři!“ Soprány najednou zesílily víc, než čekala, ale tón šel víc zprava.

„Dost! Hemerová, já vím, že to umíte, ale držte se svého hlasu a nepomáhejte sopránům!“

„Když to tam tak chcípalo, tak jsem chtěla…“

„Tak nechtějte. Zpívejte svůj part. Klid, holky! A znova tři, čtyři a alty tišeji, ať je přes vás slyšet, tři, čtyři…“ Bože, to je nadělení, mít ve sboru takovouhle holku. Mezihlasy první alt – druhý soprán, ty se najdou často, ale hlas, co jde od malého *f* po dvojčárkované *h* a na obou těch krajích klidně přeřve celý sbor, to je boží dopuštění. „Holky, tempo, tři, čtyři a bez těch glissand!“

Jestli David zas přijde v tom propoceným svetru, tak už mu snad řekne, ať jí ho dá domů, a vypere mu ho. „Dost! Holky: du-šen-ka a teprv na to mó-ja alty!“ Je už tak vytahanej a na zadku odstává, že když se nakloní ke klavíru, vyleze mu košile a je mu vidět holá kůže. Soňo, dík, že jsi přišla. Nebo aspoň: Soňo, to jsem rád, že jsi přišla. Pacholek. Volal jsem ti. Proč? Chtěl jsem se ti omluvit. Mně se nemusíš omlouvat. To je tvoje věc, s kým se *taháš*. Ne s kým *flámuješ*.

Za jejími zády klaply dveře a všech čtyřicet hlav se zvedlo, čtyřicet páteří narovnalo a čtyřicet prsou vypnulo.

Dal rukou znamení, ať pokračují, a tiše se opřel o bok piana. Když holky zmlkly po posledním *nepřišel*, všechny k němu otočily oči.

„Čau, báby!“ Olízl si jizvičku na rtu a otočil se k Soně. „Soňo, dělaly jste *Nězahyněm*, nebo jen tu *Lávku*?“

„Oboje.“

„Fajn. Holky, sjedem to spolu, a když budete pěkně vřískat, tak si vzpomenu na jednu moc dobrou zprávu.“ Sundal si hodinky a položil je na piano. „Soňo, pomoz sopránkám!“

„Nebudu tady. Jdu domů.“

„Počkej. Jen ty dva Ebeny a pak budu držet řeč.“ Dvojitý půlkruh se rozvlnil a rozpovídal, David ho jednou rukou tišil a druhou strkal Soňu na pravý konec. „Počkej, to tě bude zajímat!“

Chtěla obejít holky zadem, ale noty a tašku měla na pianě a David už dal nástup k *Nězahyněm*. Zůstala stát.

Když jsem nězahynul, když ta vojna byla, taky nězahynu, když už pominula. Aspoň: Soňo, dík, že jsi přišla. Pche. kdyby poděkoval. Kdepak. Jen čau báby a propocenej svetr.

Ty soprány jsou vážně hubený. Aspoň dva nebo tři pořádný hlasy. Nebo aspoň jeden jako Hemerová, a ani by nemusela bejt tak prsatá a drzá.

Lávka jde slušně, až na ty staccata. So mnou keď hovoríš a vrúcne proslovíš, du-šen-ka moj-ja! Někdo vpravo tu poslední čtvrtku přetáhl.

„Holky, jde to.“ Olízl si jizvičku na rtu a posadil se na židli před pianem. „Pořádně mě poslouchejte! V Pardubicích jsme nejenom skoro vyhráli, ale taky jsme se líbili, což není zdaleka totéž. Za to první je diplom, za to druhý sláva pozemská. Sláva veliká, sláva ohromná. Budeme filmovaný!“

Mnul si ruce a oči mu zářily. Nepravidelný horní ret mu odkrýval dáseň. Holky vylétly ze židlí a shlukly se kolem něho. Vypadalo to jako abstraktní kytice ze čtyřiceti džínových prdelek, osmdesáti loktů a čtyřiceti strakatých hlav.

Strčila noty do tašky, vzala si plášť, řekla ahoj ke čtyřiceti prdelkám a vyšla na chodbu.

Ani těch zadků nemusí být čtyřicet. Stačí jeden... Jako v Pardubicích. Holky o tom pak drbaly celé ráno a ona to musela poslouchat a tvářit se jakoby nic. Mastný vlasy a lesklý kouty. Zaječí pysk, vytahaný kalhoty a upocený svetr. Ne na jeden. Na všechny svetry se mu vykašle. A na koncerty a na divadla a na večeře v Moravské jizbě. A na to, co natáčí a co by chtěl natáčet a co nenatáčí a jak to dělal Krombholc a jak by to dělal on.

Aspoň bude chodit dřív domů a Dana nebude sama. Domů šla pěšky.

„Ahoj, Dano!" řekla ve dveřích pokoje.

Dana měla skloněnou hlavu, ruce na obručích a popojížděla dopředu a dozadu, jen o pár centimetrů, aby se přední kolečka nepřetáčela. Měla zavřené oči, pod nimi tmavé kruhy a na klíně zmačkaný kapesník.

Pohladila ji po vlasech. „Stalo se něco?"

„Ne. Co by se mělo stát?"

Šla do kuchyně. Cestou za sebou slyšela šustot pneumatik. „Neumyla jsem nádobí," řekla Dana.

„A co? Těch pár talířků?"

„Zhasla mi karma a já nedosáhnu na plamínek."

„To nic. Zapálím ji." Otočila se k Daně, ale ta zatím popojela k oknu a zůstala k ní otočená zády. Měla skloněnou hlavu a ramena jí cukala.

„Danko! Nic si z toho nedělej. Vykašli se na to, když to zhasne, a je to." Pohladila ji po zádech a šla do koupelny.

Pod karmou leželo několik až ke konci vypálených zápalek a spodek přední části byl očouzený. Kouřové šmouhy sahaly kousek pod zapalovací okénko. Zapálila plamínek, sebrala

vypálené sirky a vyhodila je v kuchyni do koše. Dana už byla bokem vozíku přitisknutá k lince a myla nádobí. Soňa si sedla ke stolu.

„Roman sem teď bude muset chodit asi dvakrát týdně cvičit. Nebude ti to vadit?"

„Nebude."

„Je to trochu šprajc Vykopalovi. Šéfuje. Otáhalce zatrhl toho Cikána. Ale to měl náhodou pravdu. Ona je taková kvočna. Hodila by se spíš do domova mládeže nebo do polepšovny. A mně zas nevěří s Romanem. Ty hrnky nech. Já je pak opláchnu."

„Kdy půjdeš spát?"

„Proč? Je něco v televizi?"

„Chtěla bych se vykoupat."

„Klidně. Pustím ti vodu." Šla do koupelny, pak se vrátila pro Danu a tlačila ji do ložnice.

„Pomůžu ti svlíknout."

„Dík. Já radši sama."

Přistavila ji k posteli, sedla si v pokoji do křesla, listovala v televizním programu a poslouchala, jak se Dana přetáčí na posteli. Za chvíli z ložnice vyjela nahá, jen přes klín měla čistý ručník a noční košili.

Přijely bokem k vaně, sundaly boční opěrku vozíku, Dana se přesunula na hranu vany a Soňa jí přendala nohy dovnitř. Dana se nadzvedla a postupně se posunovala ke konci vany. Pak ji Soňa vzala v podpaží, Dana se druhou rukou vzepřela o zeď a po šikmém konci vany pomalu sjela do vody. Pod zadek si položila roli molitanu, aby neujížděla, když se zády opře. Soňa odstavila vozík a před zrcadlem si upravila drdol.

„Křikni, až budeš hotová, a nespěchej, budu si číst."

Posadila se do křesla pod lampu, natáhla nohy a zaklonila hlavu. Hodiny odbíjely a na stropě vystupoval z okolní běli velký flek. Bude třeba urgovat OPBH. Hned zítra. Stihne to, než přijde Roman. A taky musí uklidit.

Na Vinohradech byl touhle dobou vždycky slyšet gramofon z Hynkovy pracovny. A Hynek občas prošel pokojem vypláchnout si do koupelny kotýrky nebo štětce a tiše si pískal to, co vedle hrál gramofon.

Opřela si hlavu o lenoch křesla. Bokem, aby ji netlačila spona pod drdolem. Ty jeho zpocené svetry mu teda prát nebude. Vždyť ani nepoděkoval.

Nikdy nebude prát upocený svetry někomu, kdo neumí říct ani Soňo, dík, že jsi přišla. Někomu, kdo si klidně myslí, že ona je samozřejmost. Někomu, kdo ji klidně vymění za vypasovaný zadek a výstřih až na břicho, to nikdy dělat nebude.

Dana už seděla ve vypuštěné vaně, zastrkovala si vlasy pod turban z ručníku a na krku se jí třpytily kapičky vody. Chytila ji v podpaží a Dana ji jednou rukou objala kolem krku a druhou se opřela o baterii.

„Teď!"

Dana se vzepřela o kohoutek a Soňa se začala narovnávat. Ještě kousek. Soňa se opřela kolenem o vanu a táhla ze všech sil.

Na Vinohradech to bylo jinak. Vždycky zavolaly Hynka. Zul si trepky, aby mu neujely nohy, sklonil se do vany, jednou rukou vzal Danu pod koleny, druhou pod zády a zdvihl ji. Jako se zdvíhá dítě z postýlky. Ještě kousek. Pořád chybělo pár centimetrů.

„Soňo, takhle to nejde! Mám zadek furt pod rantlem."

„Půjde to, zaber!"

Dana zabrala, ale sjela jí ruka, kohoutek se roztočil a Soňa ji neudržela. Spadla zpátky do vany a na bok jí tekla studená voda. Soňa vodu zastavila.

„Nebouchla ses?“

„Ani ne,“ měla zastřený hlas a sklopenou hlavu. Soňa ji pohladila po zádech.

„Neboj, naučíme se to. Minule to už docela šlo.“

„Neutěšuj mě!“ vyprskla.

Soňa chtěla něco říct, ale polkla to. Nemůže za to, že nemá sílu jako Hynek. Nemá metr devadesát a ramena jako skříň.

„Pojď, než ti bude zima.“ Znovu ji chytila v podpaží.

„Natoč mě zádama k sobě, abych levou dosáhla na kraj.“

Šlo to pak o trochu líp, Dana už seděla na vaně, ale obě byly udýchané. Soňa si otřela ruce, přistrčila za Danu vozík a vyndala jí nohy z vany.

Vždycky, když Danu nesl, zastavil se s ní před zrcadlem, usmál se do něho a dal jí pusu. Soňa za nimi tlačila prázdný vozík. A jakmile procházel dveřmi, trochu sklonil hlavu.

Potom s Karlíkem na Vinohradech přidělali nad vanu hrazdu a Dana mohla vylézat sama. Začala se koupat každý den a nechtěla, aby u toho někdo byl.

4

Telefon. Hynek si promnul oči, protáhl se a znovu se zkroutil do polohy, ve které se probudil. Kdy se mu o tom aspoň přestane zdát?

Chvíli to jde. Pár měsíců, možná i dýl. Ale přece to jednou musí skončit. Jednou přestane usínat v ponižující samotě prázdné postele a budit se s palčivou touhou. Telefon. Shodil ze sebe deku, povytáhl si kalhoty od pyžama a šel do pokoje.

„Šimon."

„Servus, bratránku! Standa. Mám dvě zprávy. Jednu dobrou a jednu špatnou. Kterou chceš první!"

„Žádnou. Slušný lidi ještě spěj!"

„Hele, ty parazite uměleckej, slušný lidi už dávno pracujou. Tak kterou chceš první?"

„Tu špatnou si nech a tu dobrou mi zavolej někdy ve dne."

„Tak nejdřív tu špatnou, aby ses probudil."

„Ne! Nejdřív tu dobrou!"

„Dobře. Tak Velký sál bude pro tebe volnej desátýho června, takže přesně, jak jsi chtěl."

„To není žádná dobrá zpráva, protože na tom jsme byli celou dobu domluvení."

„To je zpráva, a je to dobrá zpráva. To je dokonce tak dobrá zpráva, že ze samý radosti koupíš několik flašek a já ti řeknu,

komu je máš dát. Nebylo to tak jednoduchý. Já musel hučet do fůry lidí a dalo to plno práce. V baráku za osumdesát milionů jsou jiný pravidla hry, než když ty v hospodě prodáváš nějakej vobrázek."

„Já vobrázky neprodávám v hospodě."

„Dobře, ale toho desátýho si važ, to nespadlo z nebe a stavbyvedoucí mě poprvý po dvou letech, co tam chodím, vyhnal ze stavby, že nemám přilbu. Zkrátka kvůli tomu tvýmu mizernýmu trucu tam začalo bejt pěkně dusno."

Kolik asi mají lidí, co jsou jim ochotní garantovat osmdesát čtverečních metrů čistého freska. Kdo z nich visí na hřebíku tak volně, aby mohl začít kdykoliv, když oni si vzpomenou. Kdo z nich by nebyl ještě na někom závislej. Mizerný truc? Obyčejná technická nutnost.

„Dobře. Jsem radostí bez sebe. A špatná zpráva?"

„Špatná zpráva je možná dobrá zpráva, ale to záleží na tom, jak jseš pracovitej. Výtvarná rada tě schválila na ty Mariánky..."

„To je vysloveně dobrá zpráva!"

„Jo. Návrhy musíš dát do komise do konce dubna."

„Ty ses zbláznil!"

„No vidíš. Říkáš každou chvíli něco jinýho. Jednou, že je to dobrá zpráva, a pak zas, že jsem se zbláznil. Ale, bratránku, nezbláznil. Můžeš vydělat ohromný peníze za úžasně krátkou dobu."

„Ne. Zbláznil ses. Copak se to dá stihnout?"

„Hele, poraď si, jak umíš, a buď rád, že mě máš. Pozdravuj Danu a čau!"

Vyčistil si zuby, zapálil cigaretu a vrátil se do ložnice. Důlek v polštáři byl ještě teplý. Zabořil do něho hlavu, zatáhl z cigarety a dával pozor, aby mu popel nespadl do postele.

Poraď si, jak umíš. V projektu *Léčebněrehabilitační komplex ČSTV, Mariánské Lázně* udělá Standa u jedné zdi dvě tlusté čáry a do legendy napíše: *reliéf, autor Pravoslav Kačer*. Pravoslav Kačer si vybere část honoráře za materiál, začne pracovat a termín běží. Pak ve Fondu dostanou parte Pravoslava Kačera a termín běží dál. Pak zavolá Standa, že dostal nápad.

Prý naděje je malá, ale proč to nezkusit. A Standa zahájí akci. Soudruzi, jak my si poradíme? Umělecká výzdoba je nedílnou součástí stavby a termín dokončení se nám blíží. Soudruzi, to bychom moc těžko zdůvodňovali. To nemůžeme připustit a nesmíme se bát. Neformální a iniciativní přístupy a táhnout za jeden provaz. Nerad bych to zakřikl, ale když budeme mít trochu štěstí... Já, soudruzi, nemám tušení, ale soudruh Šimon kdyby nám tak pomohl. Ale jistě je zavalen prací. Musíme doufat... Já to s ním zkusím.

Investor začal doufat a Standa znovu zavolal. Hynku, vypadá to, že to zmáknu. Načmárej něco a pošli mi to pro komisi. Udělej toho hodně, ale zatím jen takový *rychlovky*, aby mohli vykládat, co všechno se nehodí.

Hynek načmáral pár *rychlovek* a odeslal je. Tři měsíce byl klid a Hynek to pustil z hlavy. Jenže Standa to zřejmě zmáknul a v legendě prováděcího projektu přeškrtl řádku *reliéf, autor Pravoslav Kačer* a napsal řádku *freska, autor Hynek Šimon*. Šmytec a spadla klec. A poraď si, jak umíš!

Popel samozřejmě spadl do peřin. Hynek ho začal opatrně sfoukávat na ruku, ale dělalo to na povlaku šmouhy. Tak popel sklepl na zem a nechal to být. Pak z krabičky vysypal sirky a zamáčkl do ní cigaretu. Je volný. Trapná rozlehlost manželské postele se mu vtírala do vědomí. Kdy se mu o tom aspoň přestane zdát!?

Touha vede přes zklamání k ponížení.

Vstal, osprchoval se a pocit ponížení pomalu zmizel. Vlastně by měl slavit. Má dvě zakázky, ke kterým se leckdo nedostane za celý život. Práce to bude úmorná, ale zato krásná a smysluplná, na měsíce sebezapření, ale na desetiletí trvání. Možná na staletí. Sto let bude prostor Velkého sálu ve Varech a foyeru v Mariánkách spoluurčen jeho prací.

Grafické listy se válí v deskách prodejen, dokud je baráčníci nekoupí do tomboly nebo nějaký Němec cestou od Fleků. *Bitte, ist das ein echtes Original?*

Z okoralé čtvrtky chleba vyřízl střed, který se dal ještě trochu kousat, mazal ho paštikou z konzervy a pil kávu. Dana vždycky snídala knäckebrot s medem. Nabírala jej ze skleničky a točila nožem, aby na něj namotala stékající kapku. Měla štíhlé prsty s dlouhými nehty. Někdy měla některý nehet zlomený od psacího stroje. Z těch *Běžců* by měla radost. Po bouračce, když se vrátila z Kladrub, přestala med jíst, aby neztloustla.

Erató, která bude na prvním sloupu vpravo, bude mít její tvář. Ruce ne, ty všechny stylizoval do kanonické jednoduchosti. Dopadly dobře. A draperie taky. Ale nejvíc práce daly vlasy. Osm antických účesů a nesměly být stejné…

Zbytek chleba vyhodil a šel do pracovny. *Múzy* měl zvětšené na třetinovou velikost a ofotografované. Negativ promítal šikmo vzhůru na zeď s papírem a obkresloval, aby změnil jejich proporce obráceně, než jak to ve skutečnosti v sále udělá perspektiva. Zbývaly už jen tři negativy, pak udělal zvětšovací sítě a zvětšil to do skutečné velikosti na budoucí matrice.

Když vypínal projektor, aby zchladl a nepropálil negativ, sedl si ke stolu a listoval v deskách s nápisem BĚŽCI. Bude

dělat na obojím najednou. Na *Múzách* pro Vary i na *Běžcích* pro Mariánky.

Bude makat jako blázen. Pořád. Na nikoho se nemusí ohlížet. Je volný.

Z desek vyndal skicu čelního pohledu na skupinu finišujících běžců. Šest postav ve vrcholném vypětí s rozmáchlými gesty vpadalo do cílové pásky. Obrys byl dynamický a rozevlátý.

Hynek si nařezal archy pauzáku, překresloval skicu z jednoho na druhý, zpřesňoval kresbu, hledal výraznější gesta nebo charakterističtější pohyb. Vracel se ke stěně, zapínal projektor a pokračoval v *Múzách*, vařil si kávu a převracel desky na gramofonu. Práce. Práce úmorná, ale krásná a smysluplná.

Uvědomil si, že už je šero. Rozsvítil a posadil se do křesla. Gramofon dohrál, cvakl vypínač a přenoska zabzučela, jak se vracela na stojánek. U psacího stolu před oknem chyběla Danina záda a měkké světlo lampičky, která jí vždycky nasvětlovala vlasy trochu do červena. Na zdi byl světlejší flek po *Pierotovi* a nad ním s nesmyslnou zbytečností pořád trčel hřebíček. Hynek vstal a pokusil se ho prsty vytáhnout, ale držel pevně a nešel ani rozviklat do stran.

Z předsíně se ozval zvonek. Pustil hřebík, otřel si ruce o kalhoty a šel otevřít. Za dveřmi stál Karlík s Rolfem. Karlík držel kytici karafiátů a lahev v papírovém kartonu. Lahev podal Hynkovi a začal si zouvat boty do půli lýtek.

„Nezouvej se, mám tu stejně bordel."

„Já jsem z domova zvyklej." Vybalil karafiáty z papíru a nakukoval podél Hynka do pokoje. „Rolfe zůstaň!" přimáčkl psovi zadek k zemi, nadechl se a zavolal: „Ahoj, Dano, Karlík přišel slavit!"

Hynek se opíral o plynoměr a mlčel. Karlíkův úsměv se začal pomalu stahovat, až strnul v nechápavé grimase. Ruka s karafiáty klesla.

„Kde je?"

Hynek se odlepil od plynoměru, vrátil Karlíkovi karton a vedl ho do pokoje.

„Pojď, to je na delší povídání."

Karlík se posadil jen na půl zadku, jako by chtěl každou chvíli vstát a odejít, a bezmyšlenkovitě točil kartonem mezi prsty. Hynek přinesl popelník a lahev myslivce.

„Neotvírej to, budem pít tohle," Odšrouboval zátku, nalil a posadil se proti Karlíkovi. „Tak na co?"

Karlík chvíli pozoroval otáčející se hrany kartonu a pak si zapálil cigaretu. „Je mi dneska čtyřiadvacet."

Hynek zdvihl skleničku. Tak to jsou teprve dva roky. A přitom se zdá, jako by to už ani nebyla pravda. Karlík pořádal oslavu v hospodě Na Slamníku, pozval celou svou partu, a navíc vlastní rukou a tiskacími písmeny napsal pozvánku na tvrdý papír. AKADEMICKÉMU MALÍŘI HYNKOVI ŠIMONOVI A REDAKTORCE DANĚ ŠIMONOVÉ...

Ze začátku to vypadalo jako trapas. Byli tam s Danou daleko nejstarší a všichni po nich pokukovali. Ale pak Dana tancovala od rokenrolu po čardáš, zkrátka na všechno, co měli na magneťáku, a aspoň polovina z nich se do ní zamilovala. To bylo Karlíkovi dvaadvacet. Třiadvacetiny s Karlíkem neslavili, protože předtím jela Dana do Plzně na vernisáž, cesťák si nechala proplatit jako za autobus a vzala si auto...

Hynek se naklonil ke Karlíkovi. „Tak na zdraví. Dneska to nebude tak veselý jako předloni." Přiťukli si, ale Karlík se na něj pořád ještě díval pohledem, ve kterém byla naděje, že Dana je jen někde vedle, že určitě přijde.

„Odstěhovala se, Karlíku. Je pryč. Nemohl jsem tomu zabránit. Nebyl jsem tu. Než jsem se vrátil z Varů, tak se rozhodly a Hugo Böhm je odstěhoval. Obě. K Soně na Letnou."

Karlík sklopil oči a Hynek si zapálil cigaretu.

„Dělali jsme, co jsme mohli. Oba. Ale nešlo to. Karlíku, prostě to nešlo. Já bych tomu taky nevěřil, kdybych to nepoznal na vlastní kůži. Ale to není jen přestat jezdit na lyže a přestat chodit na plesy. To je horší. Začala mi závidět, že chodím. Ne jenom mně. Každýmu. A to nebylo všechno. Začal mě podezírat, žárlit na mou práci, začala mi nejenom závidět, že chodím, ale i se kvůli tomu zlobit. Jako by ji to štvalo."

Hynek si odklepl cigaretu, napil se a dolil do skleničky.

„Lituje se, a když ji povzbuzuju, utrhne se na mě, že ji nechápu. Když ji lituju, brečí, že jí to dělám horší. Ať udělám cokoliv, všechno je špatně. Jsem nešťastnej, trápím se, ale co můžu dělat. Já bych dovedl ten její vozík tlačit celej život před sebou a nosit ji a chodit i za ní, ale já si nemůžu vlízt do druhýho vozejku a celej život už jenom probrečet. To nedovedu. A ani nemůžu. Já prostě mám obě nohy zdravý."

Karlík se lokty opíral o kolena a ohýnek cigarety obrušoval o hranu popelníku.

„Třeba je to jen ze začátku."

„Ne. To už bude napořád. Já taky doufal, že se to změní." Zdvihl ruce, sepjal je za hlavou a komíhal lokty dopředu a dozadu. „Už toho nechme." Pak se naklonil nad stůl a otočil karton tak, aby viděl na vinětu.

„Škudlíš každej krejcar na známky nebo ho vrazíš do oktávky, a pak se urveš a vyhodíš čtyři stovky za mizernou kořalku."

„Johnnie Walker není mizerná kořalka."

„Není, ale ty ji od mizerný kořalky nerozeznáš."

„Já ne, ale Dana by to rozeznala."

„To je ono, Karlíku, ta Dana předtím, ta by to možná rozeznala. Ale tahle už ne. Ztratila radost ze všeho. To je nejhorší. Můžu za ni hejbat nohama, ale nemůžu se za ni radovat."

Chvíli ještě seděli, ale vlastně jenom mlčeli. Pak se Karlík zdvihl, vzal karafiáty a karton s Johnnie Walkerem, obul si boty do půli lýtek a připnul Rolfovi vodítko.

„Tak ahoj."

Hynek Karlíkovi podal ruku, poplácal Rolfa po plecích a díval se ze dveří, jak sbíhají po schodech. Karlík se na podestě ještě zastavil a otočil.

„Ale že to nešlo, to mi kurva neříkej!"

Pak Rolf zatáhl za vodítko a Karlík se rozběhl za ním. Hynek zavřel dveře, vypláchl skleničky a otevřel okno.

5

Cvičil levou rukou, mezihry před codou druhé věty. Měl štíhlé dlouhé prsty, ještě s dětsky jemnou a hladkou kůží. Chlapecká ruka je nástroj. Zvlášť když má tak volný pátý a čtvrtý prst. Kolik let to obyčejně trvá, než změknou a začnou poslouchat. A on se s tím už narodí. Jak asi jeho ruka bude vypadat za deset patnáct let. Jako tlapa s krátkými nehty a nazrzlými chlupy na článcích, jako má David? To už není nástroj. A přesto s těma rukama udělal klavír na Akademii. Ale Roman bude mít jinou ruku. Bude mít dlouhé štíhlé prsty, a když je dá k sobě, opřou se klouby o sebe a mezi články budou mezery. Jako měl Hynek. Ale nebude mít na ukazováčku pravé ruky mozol od tužky a rydla. A až vyroste z puberty, kůže mu trochu ztmavne a nebude takhle bílá.

„Romane, trioly rovnoměrně a nespěchej s nimi, ta druhá čtvrtka ti pak vychází moc dlouhá. Takhle," přiložila ruku na klávesy, „ra-a-az dva tři, ra-a-az dva tři!"

Roman se vždycky kouká trochu stranou, jako když se ho to netýká nebo jako by neposlouchal, jenže pak dá ruku otráveně na klaviaturu a ra-a-az dva tři, ra-a-az dva tři a už na tom není co opravovat. Dobrý klavírista nemusí být zrovna roztomilý. A postupuje rychle. Vykopalovi nezbude než

uznat, že měla pravdu. Soninko, vy jste úžasná. A bude trochu krčit čelo, aby měl výraznější vrásku mezi obočím.

Na kávu, na dvě deci nebo k nějakému kamarádovi na chalupu, to by se mu líbilo. Zatáhne břicho a narovná se, kdykoliv ji vidí. A doma před ženou určitě chodí v teplácích nebo nedopnutých kalhotách. Jestlipak by od ní odešel.

Okresní metodička v přechodu, co jezdí s povolenou kůží na krku a s poněkud přerostlým zadkem ze školení na školení, důležitá a přepracovaná. Jestlipak by ho u sebe dovedla udržet.

„Dobře, Romane, můžeš dál, až k tý repetici."

Kdyby si oblékla vypasované džíny a průsvitnou lehkou košili, kdyby se začala malovat, jak pořád říká Dana, kdyby se před ním párkrát šmrncla, jako se šmrncají holky ze sboru kolem Davida. Kdyby s ním šla na kávu nebo na dvě deci a kdyby s ním pak jela k nějakému kamarádovi na chalupu. Za živýho boha by ho u sebe neudržela důležitá a přepracovaná okresní metodička.

Podívala se k oknu. Tu knihu má Dana na klíně už aspoň týden, a pořád je někde na začátku. Teď už nemám kam spěchat, Soňo, už můžu číst pomalu. Jenže nečte. Má to na klíně, hlavu zvrácenou dozadu a kolébá se sem a tam.

„Romane, výborně. A teď oběma rukama a polovičním tempem. A když budeš mít pocit, že nestačíš, tak zastav. Lepší desetkrát začít znovu než jednou udělat chybu."

Roman měl sešpulené rty, chvílemi si je olizoval, ale držel tempo a hrál jistě.

„A znovu, Romane. Stejným tempem a zas až k tý repetici." Přehodila si nohu přes nohu, narovnala se v kříži a u dveří se ozval zvonek. Otočila se k Daně.

„Kdo to je?"

Dana se přestala kolébat a zdvihla hlavu. „Jak to můžu vědět?“

Soňa vstala, obešla kulatý stůl a zamířila do předsíně. Rozsvítila, před zrcadlem si upravila vlasy a otevřela.

„Dobrý den. Hledám paní Šimonovou. Řekli mi, že teď bydlí tady.“

Soňa křečovitě sevřela kliku a kolem žaludku ucítila mrazení. Chtěla něco říct, ale potřebovala zhluboka dýchat.

„Nebudu obtěžovat, jenom pár slov, jestli dovolíte.“ Strčil berle přes práh a Soňa instinktivně ucouvla. Nalehl na jejich opěrky a zhoupl se do předsíně. Jeho hlava s prošedivělými, krátce ostříhanými vlasy jí sahala jen trochu nad pas.

„Brabec Josef, tady z obvodního výboru na sedmičce.“ Pustil madlo pravé berle a podal jí ruku.

„Ne!“ Ustoupila o krok a opřela se zády o věšákovou stěnu. „Já to nejsem… Já jsem jenom sestra. Dano!“ Ukročila ke dveřím a naklonila se do pokoje. „Dano! Dano, to je pro tebe, pojď, prosím tě.“

Dana nechápavě zdvihla hlavu. „Ať jde dál.“

„Dano, prosím tě, radši…“

„Jen ji nehoňte, mně rovina nevadí, akorát schody.“ Posunul berle, předklonil se, stáhl hlavu mezi ramena, zhoupl se dopředu a pak znovu a ještě jednou kolem Soni a přes práh do pokoje. Soňa se opřela o stěnu a mnula si spánky.

„Nebudu zdržovat, jenom pár slov, jestli dovolíte.“

Dana si na klíně narovnala knihu, aby se jí nesvážela do strany, a pomalu mu jela naproti.

„Brabec Josef, tady z obvodního výboru na sedmičce,“ zopakoval, pustil madlo pravé berle a natáhl ruku. Předklonila se, ale přes přední kola vozíku a přes berli na ruku nedosáhla. Trochu se narovnala a najela k němu bokem. Podali si ruce.

Soňa se vrátila vedle Romana a ukazováčky si tiskla ke spánkům. Vždycky to začíná ve spáncích a pak to pokračuje dozadu kolem uší.

Roman hrál nepozorně, začal dělat chyby a pořád se zvědavě ohlížel.

„Soustřeď se, Romane, znovu! Je tam decrescendo, a ty do toho tlučeš pořád stejně. Už budeme končit, ale dávej pozor!"

Když seděl a přes stůl mu byl vidět jenom vršek těla, vypadal jako normální chlap, ale jakmile trochu sklonila hlavu, spatřila pod cípem ubrusu i jeho nohy. Kývaly se ve vzduchu nad zemí, kratičké, pokroucené a neforemné. Jako podkolenky vycpané hadry. Zakončovaly je bambule anatomických bot z černé zpuchřelé a popraskané kůže.

Mluvil o obtížích Svazu invalidů, že nemají lidi do funkcí a že ona má vzdělání, jistě dost času a aspoň trochu touhy pomoct lidem. Soně se ulevilo, když Dana odmítla.

Nedovedla se nedívat pod cíp ubrusu.

Vždycky to začne ve spáncích a pak to pokračuje dozadu kolem uší, až se rozbolí celý spodek hlavy vzadu nad krkem.

„Romane, končíme. Už jsi duchem jinde. A doma cvič zpaměti jen to, co tady, a ostatní z not."

Roman měl pootočenou hlavu a kradmo se ohlížel. Vyprovodila ho do předsíně, zavřela za ním a sedla si v kuchyni ke stolu. Mnula si spánky. Pak z pokoje uslyšela harašení židle, klapání berlí a šoupání bot.

Zvedla se a šla radši před ním, aby se na něj nemusela dívat, ale on se ještě z předsíně vrátil na práh pokoje a začal znovu. „Víte, jediná ženská, která nám píše, je amputářka, a tou jednou rukou, než si to založí do stroje, hlavně když to má bejt s průklepama, ono se jí to všelijak krčí a je toho kolikrát třeba hodně, obeslat lidi, aby si něco vyzvedli, nebo jim

napsat žádosti nebo zase všelijaký doporučení, tak já myslel, jestli byste nám třeba někdy nepomohla, ale jen kdyby bylo skutečně zle."

Dana už pomalu couvala k oknu. „No," řekla, „stroj mám."

Když konečně odešel, Soňa otevřela okno, vzala si prášek a v kuchyni ho zapila vodou. Pak se vrátila do pokoje.

„Nemělas mu nic slibovat."

„Snad jsem toho tolik neslíbila."

„Že ne? Bude tady každou chvíli. Uvidíš."

Dana popojela od okna, ruce nechala na obručích a kývala jimi dopředu a dozadu. „A kdyby?"

„Co – a kdyby?"

„A kdyby tu byl každou chvíli?"

„Snad nechceš, aby... Snad nechceš, aby nám sem chodili takovýhle... Nezlob se, taky je mi ho líto, ale mně se z něho dělá zle. Já za to nemůžu, ale prostě se ho štítím! Nebo Roman, jak k tomu přijde, aby se musel dívat..."

„Na mrzáky... Jen to řekni!" popojela prudce dopředu, až se předními stupačkami zastavila o nohu stolu. „O čem myslíš, že já už přes rok přemejšlím. Že jsem člověk, kterýho se ostatní štítěj! Bezmocnej a odpornej mrzák!" trhla obručemi, otočila vozík a odjela do ložnice.

Soňa vběhla za ní a objala jí zezadu hlavu.

„Dano! Dano, tak to není! Ty jsi krásná. Nemůžeš chodit, ale jsi celá, nejsi deformovaná, nejsi zmrzačená, rozumíš? Pořád jsi stejně krásná. Ty mi nevadíš! Ty nemůžeš nikomu vadit, já myslela ty beznohý, bezruký, zkroucený, ty, co sebou všelijak škubou, ty jsou mi odporný. Ale to říkám špatně. Ne odporný, mám z nich jen nepříjemný pocit. A já vím, že jinak třeba jsou..."

„Pusť!" Dana uhnula hlavou, popojela a otočila se.

„Kdybys věděla, jak bych byla šťastná, kdybych sebou všelijak škubala, kdybych byla pokroucená, ale kdybych mohla udělat aspoň jeden obyčejnej, pokroucenej a poškubanej krok!“

„Takhle nesmíš mluvit!“ Zaklonila hlavu a zavřela oči. Bolest se zdvihla od spánků nahoru a spojila se nad čelem. „Takhle nemluv. Jsi Dana Eliášová! Nic víc, žádnej mrzák! Nic, co by... Promiň, je mi špatně.“ Přitiskla si ruce ke spánkům a vyběhla z ložnice. Cestou z pokoje slyšela, jak Dana tluče dlaněmi do opěrek vozíku a křičí: „Šimonová! Žádná Eliášová! Já jsem právě Šimonová!“

V koupelně se sklonila nad umyvadlem a cákala si na tváře vodu.

6

Osprchoval se a pocit ponížení zmizel. Ručník hodil přes prázdné šňůry nad vanou, postavil se k umyvadlu a začal se holit. Šňůry viděl v zrcadle, vysívaly na nich Daniny kalhotky a podprsenka. Pak přibylo ještě Sonino prádlo a pak všechno zmizelo. I kartáčky na zuby, hřebeny, kartáče, seřezávátka, sponky, lahvičky, kelímky. Teď byly šňůry prázdné a on na ně mohl házet mokré ručníky. Opláchl si obličej, uvařil kávu a začal pracovat.

Zapnul zvětšovák, kterým si zespodu promítal negativ na skleněnou desku prosvětlovacího stolu. Paavo Nurmi běžel doleva. Obrátil negativ a Paavo Nurmi běžel doprava. Položil mu na holeň měřítko a stáčel hlavu zvětšováku, dokud od Nurmiho kotníku ke kolenu nebylo přesně deset centimetrů. Pak Nurmiho obtáhl na pauzák. Obtáhl nejen obrys, ale i rýhy svalů a šlach, faldy trenýrek, rozcuchané vlasy a uvolněný růžek čísla na tričku.

Měl už plno Zátopků, Virenů, Odložilů, Zwiefelhoferů, Cierpinských a Moravčíků. Všichni měli od kotníku ke koleni deset centimetrů a všichni běželi doprava. Vypnul zvětšovák a přidal k nim i Paava Nurmiho.

Vybral několik kreseb, naskládal je na sebe a zatížil sklem. Pak sklo zdvihl, některé kresby vyměnil, jiné posunul.

Vznikl rozložený pohyb kroku, exaktně přesný a anonymní v partiích nohou, ale individualizovaný v trupech, hlavách a gestech rukou. Ještě to za moc nestojí, ale jako nápad to jde. Teď už stačí pracovat.

Původní finišující skupina zklamala. Po zvětšení vyznívaly perspektivní zkratky tvrdě a jako celek to ze šikmých pohledů bylo nečitelné. A ve foyeru v Mariánkách kolem toho budou lidé chodit i ze stran. Sbalil celou finišující skupinu do desek, hodil je za stůl a začal vymýšlet něco jiného. Strávil tím čtrnáct dní, ale vyplatilo se to.

Pracoval do oběda, pak snědl konzervu a z desek s hotovými matricemi *Múz* vyndal hlavu Erató. Stočil ji do role a rozjel se do ateliéru.

Francouzská byla ucpaná a auta jen pomalu popojížděla. Zapálil si cigaretu a hlavu opřel o boční sloupek. O dvě auta před ním do ulice mířila botičkami malá holčička. Pod koleny ji držela maminka v dlouhém svetru, hluboce předkloněná, s taškou opřenou o nohy. Pohodila hlavou, aby dostala vlasy z obličeje. Hynek se předklonil. Marie! Marie, docela určitě.

Když k nim Hynek dojel, holčička ještě nebyla hotova. Zastavil a naklonil se nad prázdné sedadlo. Botičky trčely do pravého předního okna. Nad nahatým zadečkem holčičky viděl Mariinu hlavu. Vyrovnaně sledovala tenký lesklý proud čurání. Dopadal vedle Hynkových dveří.

„Ahoj, Marie! Neruším?“

Leknutím sebou trhla a proud se trochu zavlnil.

„Ježiš nazdar, ty si umíš vybrat chvíli…“

Holčička mhouřila oči a držela se mámina svetru.

„Nechcete někam vzít, až tu budete hotový?“

„Dík, jsi hodnej, ale my jdeme spíš sem než odtud.“

„A co jinak?“ Vpředu už bylo volno a auta, co stála za Hynkem, začala potrubovat.

„Co by. To víš, svobodná třicítka s prckem, z toho jde na každýho hrůza,“ zasmála se. „Nemám hlídání, tak jsem furt doma. Stav se někdy.“ Pohodila hlavou, aby dostala vlasy z čela. Holčičku už měla vyčuranou, ale držela ji pořád ve stejné poloze. Vypadaly jako přístavní jeřáb s protizávažím.

„Přijdu.“

„Já vím. To už říkáš dva roky.“

Auta vzadu troubila.

„Určitě přijdu.“

„Tak ahoj. A pozdravuj Danu!“

Vrátil se na svoje sedadlo, zařadil a ve zpětném zrcátku viděl, jak Marie holčičce natahuje kalhotky a upravuje sukni. Pak zdvihla tašku a zakryla ji auta.

Už v průjezdu byl slyšet bzukot míchačky. Karlík ji nahazoval pískem, kolem se motal Rolf a vedle se o hranici prken opíral mladý Böhm. Měl modré sametové sako a do kolene si ťukal koženou taštičkou.

Pozdravili se, Hynek odložil Erató, chytil Rolfa za hlavu a začal ho drbat pod obojkem. Pes se svalil na hřbet, nohama hrabal do vzduchu a ocasem tloukl do barelu s vodou. Na vodě se udělala hustá drobná kola a hladina vypadala jako gramofonová deska. Karlík do barelu kopl špičkou tenisky. „Jsou tady. Chtěls je mít nacucaný.“

Když se hladina uklidnila, byly pod ní vidět tři heraklitové desky.

„Fajn. To bude až dost,“ řekl Hynek.

„Už jsou nařezaný. Můžem je rovnou přitlouct.“

Karlík přidával do míchačky vápno a mladý Böhm odstoupil stranou, aby to na něho neprášilo.

„Pane Šimone, já byl u kluků v servisu v Průběžný. Jsou z vás dost nešťastný."

„Já vím. Několikrát mi psali, a já už to ani nečtu." Vynesl z kůlny prázdný rám a položil ho na zem. Karlík si vyhrnul rukávy, sundal hodinky, navlékl je na páčku vypínače míchačky a vyndal heraklit z barelu. Položili ho na dno rámu a začali přitloukat. Mladý Böhm stál nad nimi.

„Co to bude?"

„Freska," řekl Karlík.

„Takhle na prkně?"

„Hynek jen zkouší barvy."

„A proč ten heraklit?"

Hynek dotloukl poslední hřebík a narovnal se. „Aby ta omítka zůstala dýl vlhká."

Mladý Böhm vytáhl z taštičky sparty a zapálil si.

„A kam to pak bude?"

„Do jedný léčebny ve Varech," řekl Hynek.

„Do který? Vary znám."

„Až bude hotová, bude se jmenovat Tajga."

„Tam teď dělá jeden známej." Mladý Böhm se obrátil na Karlíka. „Mirek Fiala, toho znáš."

„Neznám."

„Chodil s náma na průmku."

„Já s tebou nechodil na průmku, já s tebou byl na vojně."

Karlík nahodil heraklit maltou a rovnal ji rajblíkem. Hynek přinesl roli, postavil ji do kouta a zapálil si.

Karlík čistil rajblík hranou lžíce. „A budou to zas jen nějaký barvy, nebo celá hlava?"

„Hlava."

Hynek rozvázal provázek, vzal stočený arch za rohy a roztřepl ho. Karlík poodstoupil a přimhouřil oči.

„Hynku, to je Dana, viď!“

„Erató.“

„To je Dana! Přesně!“

Mladý Böhm odhodil cigaretu a zašlápl ji.

„Pane Šimon, když už přišla řeč na ten vrak. Oni se tam už nemůžou hnout. Maj zašvihanej celej dvůr garančkama a ten vrak jim prostě překáží.“

Hynek sroloval papír, převázal ho provázkem a postavil do kouta.

„Jo? A co mám dělat? Dát to dohromady nechtěj a na šrot je to prej škoda.“

„To je. V tom je aspoň patnáct tisíc. Já se na to koukal.“

„Jo. Takovejch chytrejch už na to koukalo plno. Ale aby někdo řekl, že mi to prodá, to ne, to nejde, to my tu nemůžeme dělat.“

Mladý Böhm si přendal taštičku do druhé ruky a ustoupil Karlíkovi, který se s kolečkem vracel k míchačce.

„No, pane Šimon, kvůli tomu jsem za váma přišel.“

Karlík si namíchal další kolečko a odjel s ním dovnitř. Budoucím oknem bylo vidět, jak se shýbá ke kolečku a pak obrací ke stěně. Plesk. Ke kolečku, ke stěně, plesk. A tak pořád dokola.

„Vy byste to koupil?“ zeptal se Hynek.

„Záleží na tom, za kolik by to bylo.“

„Karlíku, poraď! Kolik mám chtít?“

Ke kolečku, ke stěně, plesk. Ke kolečku, „dvacet“, ke stěně, plesk.

Mladý Böhm se obrátil. „To je, Karle, moc. Za tolik tam není a bude s tím plno práce. Musím to nechat rozhodit na kusy, jako vrak vcelku je to neprodejný.“

Ke kolečku, ke stěně, plesk. „Dvacet.“

Hynek pokrčil rameny. „Deset?“

„No, to by snad bylo rozumný,“ řekl mladý Böhm.

„Dvacet, Hynku, sakra.“ Plesk.

„Za deset tisíc je ten krám váš,“ řekl Hynek.

„Dobře. Já myslím, že je to solidní dohoda.“ Otevřel zip na taštičce a začal v ní hrabat. „Já jsem připravil takovou jako smlouvu, abysme na to měli nějakej papír.“ Vytáhl list papíru, rozložil ho na hranici prken, propisovačkou tam doplnil 10 000,- a podal ho Hynkovi. „Jestli souhlasíte.“

„Jseš blbej, Hynku!“ řekl Karlík.

Mladý Böhm znovu sáhl do taštičky a na hranici prken vedle listu odpočítal dvacet pětistovek. Pak se s oběma rozloučil a odešel.

Karlík vyjel pro novou maltu.

„Jseš blbej a štve mě pro tebe dělat. Jestli řek patnáct, tak je v tom pětadvacet. Proč myslíš, že tu hodinu voxidoval? Aby pomohl klukům v servisu?“

Najel před míchačku a třísknul s kolečkem, až se převrátilo. „Takovýmu hovadu vekslácký mu nechat vydělat patnáct tisíc, to je mi na blití. Měl vydělat pět. Těch deset jsi vyhodil voknem. Jseš blbej.“

„Dobře, tak jsem blbej. Zatím čau.“ Poplácal Rolfa po krku, otřel si ruce o kalhoty a šel k vrátkům. Pak se otočil a vrátil se zpátky k míchačce.

„Hele, Karlíku, když jsem tehdy pro tu simku byl, já si v tý škvíře, co zbyla mezi sedadlem a předkem, představil Danu. Zařekl jsem se, že už se na to nikdy nepodívám. Prostě nedovedu teď jít, očumovat to a přemejšlet, kolik by to mohlo hodit.“

Když nasedl do auta, začalo drobně pršet. Pustil stěrače a pootevřel okénko, aby se mu nerosilo sklo. Deset tisíc.

Pitomejch deset tisíc. Kdyby šlo vždycky jenom o peníze, mohl by mít člověk maléry docela rád. Najel na magistrálu a za mostem odbočil nahoru směrem na Letnou. Na parkovišti před Dílem bylo plno. Jel dál, zaparkoval v Kamenické, ohrnul si límec u bundy a pomalu se vracel.

Došel k Dílu a nahlédl do výkladů. Většinou grafiky. Někoho poznal na první pohled, podpisy ostatních se pokoušel přečíst přes špinavé sklo. Už je zase plno nových jmen. Všichni budou nejdřív experimentovat a *tvořivě hledat* a pak si nacvičí, jak vyjádřit nějakou velkolepou myšlenku, třeba Hradčany nebo motýla na šachovnici, a budou to mrskat ve všech velikostech a ve všech cenách, někteří budou zkoušet rozmazaný stolky s prázdnou židlí a pootevřeným oknem a někteří půjdou rovnou na dřevořezy úspěchů socialismu.

Vešel do prodejny. Byla prázdná, jen nad deskami formátů A2 se skláněl zelený baloňák s nárameníky. Z druhé strany stála mladá prodavačka a s hlavou překroucenou, aby viděla na podpisy, četla autory. Kahounová, Lirš, Mazurová... Mazurovou si, slečno, hodně berou Němci.

Skláněla se nad deskami formátu A2 a zdvižený límec baloňáku jí přerušoval obrys pážecí helmy světlých vlasů.

Jak dlouho může člověk vydržet sám? Chodit mezi krásnými holkami, ale usínat sám, mít prázdné šňůry nad vanou a nemít ani komu ukázat, co za den udělal... Pár měsíců, možná i déle, ale ne pořád. Pořád to nejde.

„Vidíte, takhle nám to lidi muchlaj, a pak nechte volný výběr," řekla prodavačka. „Podívejte, Plíšková! A hned je odpis šest set korun." Bříškem ukazováku se pokoušela vyrovnat lom přehnutého listu, ale nešlo to. Vytáhla ho z desek a založila pod pult.

Pážecí hlava v baloňáku s nárameníky dál listovala a mladá prodavačka dál předčítala jména. Pokorná, Radecký, Stehlík, Synková, Šimon. Hynkovi zatrnulo v kolenou a nohy ho samovolně poponesly k pultu. Nahlédl do desek. Byla to asi tři roky stará suchá jehla, dvojice dívčích tváří. Docela ušla a pážecí hlava list vysunula z desek a dlouho ho prohlížela.

„Šimonů chodí málo a hned jsou pryč. Tenhle tu byl asi nějakej založenej," řekla prodavačka.

Pážecí hlava list vrátila zpátky.

„Jenže to není pro mne," řekla. Hlas měla, jako když se vlní hnědý samet. Zněl teple, jakoby z dálky, ale zřetelně. „Bude to nejspíš viset vedle Řádu práce a nějakých čestných uznání. Ty dvě slečny by tam asi moc státnicky nepůsobily..."

Hynkovi vyschlo v puse a v břiše cítil svíravý tlak jako naposled před maturitou. Jednu větu. Aspoň jedinou větu vymyslet. Třeba docela pitomou. Nadechl se, ale nějak to v něm vázlo. Marně nahlížel za závěs do místnosti za krámem, kde bývá vedoucí, co ho zná, co se k němu vždycky zdaleka hrne – Ale pane Šimone, proč jste na nás zanevřel, my od vás nic nemáme a lidi se pořád ptají, a co jim na to máme říkat. Vedoucí za závěsem nebyla a tahle prodavačka je nová a ještě ho nezná. Krucifix.

Baloňák s nárameníky pořád listoval. Teď. Nadechl se. Teď, nebo nikdy, ale prodavačka k němu zvedla hlavu. „Co si přejete?"

„Mám u vás Dějiny umění," postavil se vedle pážecí hlavy a prodavačce podal lístek, který od nich dostal.

Vytáhla ze zásuvky u pultu sešit, našla poslední nadepsanou stránku, lístek otočila na adresní stranu a začala do kolonky v sešitě pečlivě opisovat: Hynek Šimon, P2, Nit-

ranská 4, ježíšmarjá, aspoň to, ty slepice, čti nahlas! Pážecí hlava ještě chvíli listovala v deskách a pak rezignovaně vytáhla litografii Hradčan a desky zaklapla. Prodavačka se vrátila k pultu. Ozvalo se cinknutí pokladny a čtyři sta padesát a hned vám to zabalím.

Ještě pořád se snažil vymyslet něco okouzlujícího, ale nakonec, když baloňák s nárameníky mizel ve dveřích na ulici, jen přiškrceným hlasem řekl na shledanou.

„Prosím," řekla prodavačka a podala mu knihu. Hynek smutně vrtěl hlavou nad svou neschopností. Dveře na ulici znovu zavrzaly.

„Ale pane Šimone, proč jste na nás zanevřel, my od vás nic nemáme a lidi se pořád ptají, a co jim máme říkat," vedoucí se k němu hnala s napřaženou rukou přes celý krám. Měl vztek.

Měl vztek, ještě když si otvíral lečo s moravskou klobásou a když zase seděl nad prosvětlovacím stolem a přerovnával Zátopky. A vztek ho nepřešel, ani když marně vytáčel devítku, aby aspoň tomu tátovi konečně zavolal.

Stál u police s telefonem nad rozevřeným seznamem a propisovačkou čmáral na stránku s meziměstskými spoji. Devítka pořád nenaskakovala a čmáranice už pokrývala většinu stránky.

Na jednom místě připomínala lidský profil. Začal ho obtahovat. Zkrátil nos a přidělal chřípí, změnil úhel nasazení čela, prohloubil rty a zmenšil bradu. Takhle to nebylo. Otočil na další stranu a začal znovu. Nasadil u kořínků vlasů a jedním pomalým a jistým tahem profil nakreslil. Kousek vedle si zkusil oční víčko a ještě víc prohloubil koutek rtů. Znovu zkusil devítku. Nenaskočila.

Položil sluchátko, osprchoval se a šel spát. Být bez ženy

není možné. Snad pár měsíců, nebo i dýl, ale člověk musí vědět, že to jednou skončí.

Znovu vstal, zapálil si cigaretu a procházel nazdařbůh pokojem. Zastavil se u telefonního seznamu a nalistoval stranu s meziměstskými spoji. Ten profil byl dobrý. Vzal propisovačku, přidělal pážecí vlasy nadzdvihnuté vzadu límcem a část baloňáku s nárameníky.

Dokouřil v posteli a zhasl.

7

Odložila šálek kávy a vzala si cigaretu. Hugo Böhm se předklonil a zapálil jí. Neobratně, jako nekuřák. Škrtal od sebe a sirku držel svisle, až mu začala pálit prsty. „Půjdu, paní Dano," řekl.

Odklepla cigaretu a zaklonila hlavu. Hlavně se nerozbrečet. Naučit se říkat to klidně a nevzrušeně. A hlavně se nerozbrečet. „Pro každýho je kus štěstí a kus neštěstí a bolesti. Je v tom rovnováha a harmonie. A člověk si vybírá všechno najednou nebo každý zvlášť, nejdřív jedno a potom druhý. Já už si to svý štěstí prostě vybrala." Přivřela oči, aby ji přestaly pálit a aby jí necukaly koutky. Hlavně se nerozbrečet. „Třeba Soňa. Nejspíš nikdy neprožije tolik bolesti jako já. Ale ani tolik štěstí. Žije v tom šedivým nic uprostřed. Já štěstí prožila hodně. Není to křivda, že už skončilo. Prostě došlo. Učím se uvědomovat si, že je to vlastně spravedlivé."

Böhm zdvihl hlavu. „Jenže nemáte pravdu. To všechno, co říkáte, není pravda. Je to jen morfium. Mizerný, špatný morfium, po kterým člověku bude leda hůř! Rovnováha! Harmonie!!" Vyrazil ta slova s odporem a nechutí a od rtů mu odlétla bílá kapička sliny. „Nesmysl! Jeden může být od narození do smrti šťastný a druhý od narození do smrti nešťastný. Jeden se může celý život veselit a druhý celý život trpět.

Pro nic za nic. Bezdůvodně a beze smyslu. Není ani spravedlnost, ani rovnováha, ani harmonie. Jsou jen náhody. Jako když si hodíte korunou. Panna, nebo orel. Může padnout oboje a ani v orlu, ani v panně není víc smyslu než v tom druhém. Ale přitom padne jenom jedno. Třeba orel. A panna jako by nebyla. Padl orel a hotovo. Ten tirák mohl usnout, nebo neusnout. Usnul. Není v tom nic, čím by se to dalo ospravedlnit."

Odcouvla od stolku a natočila se k oknu. Popojížděla dopředu a dozadu a předními stupačkami drncala do parapetu. Když neřvu a nebrečím, tak je to mizerný a špatný morfium. Böhm vstal a postavil se vedle křesla.

„Promiňte."

Slunce už svítilo jen na okenní špaletu a vzduch se ochladil. Neodpověděla. Böhm se napřímil a pomalu šel ke dveřím.

„Nemusíte za mnou, zaklapnu." Ve dveřích se zastavil. „Já bych vám to takhle nikdy neřekl. Ale nesmyslná náhodnost je určitě snesitelnější než nesmyslná rovnováha."

Pro někoho je to mizerný, špatný morfium. A někdo je rád, že má aspoň to mizerný, špatný morfium. Přibouchla okno a odjela ke křeslu pro deku. Obalila si nohy a deku zastrčila pod stehna. V předsíni tiše klaply venkovní dveře.

Jeden se může celý život veselit a druhý celý život trpět. Mechanicky otáčela obručemi a objížděla kulatý stůl. Květinový stolek, dveře, knihovna, pianino, okno. Zrychlila a u dveří na druhé straně u piana se nakláněla do strany jako na kole v zatáčce. Dlaně pleskaly o obruče, jak rychle přehmatávala.

Knihovna, pianino, okno, květinový stolek, prásk. Květinový stolek se zakymácel, diefenbachie se zvrhla a spadla na zem. Ještě jednou objela stůl a zastavila u květináče a rozsypané hlíny. Zuby si tiskla ukazováček, co strčila do drátů,

když jí v zatáčce u stolku sjela ruka z obruče. Jenom jí to trochu odřelo kloub a zlomilo nehet.

Jeden může být od narození do smrti šťastný a druhý od narození do smrti nešťastný. Pro nic za nic. Bezdůvodně a beze smyslu. Vyklonila se do strany a špičkami prstů nahmatala jeden list. Pomalu ho mezi prsty posunovala, až jí do ruky přišel stonek, a diefenbachii zdvihla. Položila ji na stůl, odjela do kuchyně a vrátila se s lopatkou a se smetákem v klíně. Znovu se vyklonila, pravou rukou hlínu nametla na hromadu a snažila se k ní dosáhnout levou rukou s lopatkou. Nešlo to. Vysunula boční opěrku vozíku, naklonila se, ale až k zemi oběma rukama nedosáhla. Hlínu a střepy nametla pod květinový stolek a lopatku vrátila do kuchyně.

Sloupkové hodiny odbily. Znovu objela stůl, ale už pomalu, a od dveří nechala vozík jet jenom setrvačností. Dojel ke knihovně. Zatáhla za pravé kolo a otočila se k ní zády. Přes kulatý stůl s odloženou diefenbachií viděla květinový stolek a *Pierota*. Zaklonila hlavu a zavřela oči.

Když nevru a nebrečím, tak je to morfium. Mizerný a špatný morfium. Není ani spravedlnost, ani rovnováha, ani harmonie. Jenom náhody.

Otevřela oči. Hranu knihovny přesahoval růžek narůžovělé obálky. Zdvihla ruku, ale byl vysoko. Snažila se vybavit si, co se v poslední době objevilo v pokoji. Růžek k ničemu nepatřil. Popojela od knihovny, ale z dálky neviděla o nic víc. Odjela do kuchyně pro smeták. Vrátila se, nadzdvihla růžek násadou a posunula. Nadzdvihla a poposunula. Už když jí obálka padala do klína, vzpomněla si, že je to dílo starého pána.

Hned jak to Hynek přinesl, pokoušela se to přečíst a něco o tom starému pánovi napsat. Marně. Jsou věci, o kterých

se nedá napsat nic. Nic, co by starého pána potěšilo. Odjela k oknu, otevřela obálku, listovala stránkami a znovu pročítala nadpisy. *Aspekty komunikace u filatelie. Primární komunikace: odesílatel – příjemce. Sekundární komunikace: poštovní správa – odesílatel – poštovní úřad.* Ježiš. Kdosi prý udělal docenturu o držadle zednické lžíce. Otočila další list. *Prostředky komunikace: adresa, razítko, adjustace.*

První velkou teorii starého pána vlastně pořádně nezažila. Jen její dozvuky. *Integrální teorie architektury.* Starý pán byl asistentem na katedře urbanismu. Nejstarším. Jeho generace už ředitelovala, profesorovala, přebírala Řády práce a zasloužilé umělce. On byl asistentem a pracoval na své teorii. Když ji dokončil, začal v nakladatelství Academia, pak šel do Odeonu, pak pokračoval přes Sentinel do redakce Československé architektury. Všude ho diskrétně odmítli. Skončil v redakční radě cyklostylovaného fakultního bulletinu. Redakční rada, složená z jeho kolegů a žáků, se mu vysmála. Úplná pitomost. Tehdy se starý pán poprvé vzepřel. Opustil katedru a oznámil Hynkovi, že od nového školního roku nastupuje v Žilině na vysoké škole dopravní. To už je Dana oba znala. Hynek se tehdy smál. Starý pán se totiž předtím v Topoľčiankách seznámil s jakousi dámou, a kdykoliv o ní mluvil, měl kavalírský výraz. To už byl léta vdovec a Hynek stál na vlastních nohách.

Jakási dáma, kterou starý pán poznal v Topoľčiankách, bola tajomníčkou katedry mechaniky zemín a byla celkem roztomilá. Na Hynkovu svatbu už přijeli spolu a pozvali je do Žiliny. Když tam Dana s Hynkem přijeli, starý pán a jakási dáma se jakoby mimochodem vzali. Sobáš len pre blízkych a z jakési dámy se stala Katarína. Starý pán omládl o deset let a začal znovu teoretizovat. *Dřevěná lidová plastika na Slovensku.*

Jezdili po zapadlých vesnicích, on fotografoval a diktoval a Katarína psala na kufříkovém konzulu. Už sme takmer v polovici práce, psal těsně předtím, než Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied vydalo reprezentativní publikaci Ľudovej plastiky. Starý pán nezahořkl. Vieš, Hynek, říkal, protože si začal zakládat na slovakismech, krajšiu dobu som doteďka nezažil, než mezi těma dřevěnejma svätejma.

Jeden může být od narození do smrti šťastný a druhá od narození do smrti nešťastná.

A zejména Tebe, Danko, milá, prosím o co nejpřísnější kritiku, abych práci mohl Nadasu nabídnout s čistým svědomím. Nedal si pokoj. Sotva Hynek navrhl první sérii známek, nejenže všechny koupil v celých stokusových arších, ale stal se filatelistou a odhalil nové pole pro budování teorií. Osmdesát stran textu a dvacet obrazových příloh. Kdyby se nepokoušel pořád do něčeho vnášet jasno. Zavřela obálku a odložila ji na kulatý stůl. Sloupkové hodiny odbily a vlhká hlína na hromadě pod květinovým stolkem šedě světélkovala. Zaklonila hlavu a zavřela oči.

Jenom náhody. Jako když si hodíte korunou. Panna nebo orel. Může padnout oboje a ani v orlu, ani v panně není víc smyslu než v tom druhém. Pokojem se rozezněl zvonek. Lekla se a napřímila. Pročísla si vlasy, upravila si na prsou košili a vyjela k předsíni. Zastavil ji tupý náraz. Málo přibrzdila levé kolo, vozík se nedotočil do dveří a narazil do křídla. Nohy se jí trochu svezly do strany. Znovu si najela, projela do předsíně, narovnala si nohy a otevřela. Ve dveřích stál Karlík.

„Ahoj, Dano," pozdravil a položil jí do klína tři karafiáty a Johnieho Walkera v lepenkové krabici.

Udiveně zakroutila hlavou.

„Bylo mi čtyřiadvacet," řekl, zul si boty sahající do půli lýtek, chvíli rejdoval s vozíkem a pak ho otočil a vjel s ním do pokoje.

Tak to už je dva roky, co byli s Hynkem Na Slamníku. Dva roky, co dvacet křiklounů stejných jako Karlík sedělo a ani nedutalo, když Hynek vzal kytaru a začal zpívat. Dva roky, co je učila rokenrol, protože oni ho už pomalu ani neznali. Tak to je teprve dva roky.

Seděli u kulatého stolu, Karlík doléval skleničky, zapaloval cigarety a kouřil. Tak co? A jak se máš? A ty? Dík, vezmu si. Ale to víš. A co jinak nového?

Všechno nějak souviselo s něčím, o čem bylo lepší nemluvit. Volejbal, Hynek, surfování, tenis. To ostatní, co by je mohlo spojovat, bylo beznadějně tenké. A co jinak nového...? Bylo jí ho líto.

„Co ateliér, jak stavíte?"

„No, my teď s Hynkem spíš..." zarazil se a začal se snažit Hynka ze všeho vynechávat. Nakonec to vzdal. „Ale to víš. Nic moc."

Bože na nebi, chudák. Tak rád by něco povídal, tak rád by udělal dobrý skutek. Ale co může... Padl orel a hotovo.

„A co kulturistika, ještě chodíš cvičit?"

„No chodím, je to fajn," trochu mu zajiskřilo v očích, narovnal se na židli, ale pak zase pohasl, „ale to víš, vono to moc smysl nemá. To jen tak, že nemám co dělat."

„A co děláš?"

„A tak, všechno možný."

Přistrčila si popelník blíž k ruce a pohled jí padl na narůžovělou obálku vedle na stole.

„A co známky, ještě sbíráš?"

„To jo, to pořád."

„Pořád ty se psy?“

„Pořád.“

Návštěva kamaráda. A jak se máš? Tak co? A co jinak? Šéf tu byl jednou, kluci z redakce asi dvakrát, nikdo neví, kam s očima, na co se ptát a o čem mluvit. Padl orel a panna jako by nebyla. O panně nemá smysl mluvit. Hugo Böhm jednou dvakrát týdně – paní Dano, potřeboval bych si popovídat, a teď Karlík.

Když v předsíni poskakoval na jedné noze a obouval si boty do půli lýtek, vzpomněla si na dílo starého pána.

„Karlíku, počkej, chtěla jsem ti dát něco přečíst.“ Vrátila se do pokoje a přivezla obálku. „To napsal Hynkův táta. Je to o známkách a mám mu o tom něco napsat, ale nevím co. Podíváš se na to?“

„Jasně,“ řekl a začal se cpát do druhé boty. Už byl vevnitř, ale zůstal skloněný a dělal, že si rovná ponožku. „Dano, já bych tě nerad nějak to... ale nechtělo by to tu taky nějaký hrazdy jako u Hynka? Teda jako na Vinohradech?“

Nač váhat? I *Pierot* už je tady. Prostě padl orel se vším všudy.

„Chtělo, Karlíku, ale mně je to blbý po tobě pořád něco chtít. Už jsi mi to dělal jednou.“ Hlas se jí ani nezatřásl.

„Prosím tě,“ mávl rukou, „to je to nejmenší.“

Rozloučili se. Popojela od dveří, aby je mohl otevřít, a poslouchala, jak dupe po schodech. Pak zavřela a vrátila se do pokoje.

Šéf jednou, kluci z redakce asi dvakrát, pár známých, vždycky poprvé a současně naposled. A jak se máš? A co jinak? Hugo Böhm jednou, dvakrát týdně a teď Karlík. A několikrát Hynek. Hynku, pro nás oba bude lepší, když... Ale Danko, přece jsme... Nejsme. Byli jsme. Ale Dano. Ne! Hyn-

ku, pro mne to bude lepší... Jeden se může celý život veselit a druhý celý život trpět. Pro nic za nic. Bezdůvodně a beze smyslu. Rossignoly zůstaly u Hynka. Tenisová raketa taky. Brusle a pohory. A Hynek a... Teplé ruce jí zezadu objaly hlavu a přívěšek s Blíženci zastudil na krku.

„Co pláčeš? Co je ti? Volám z předsíně, a ty nic!"

Nahmatala obruče a odjela k oknu. „Když neřvu a nebrečím, tak je to morfium. Mizerný a špatný morfium. Nic. To nic."

„Zas bude dobře, neboj." Soňa rozsvítila sedmiramenný lustr se šesti miňonkami a uklízela stůl. „Kdo tu byl?"

„Karlík."

„Je tu zakouřeno." Otevřela okno, pustila televizi a otočila k ní křeslo. Ukázala na hromádku hlíny a střepy z květináče. „To shodil on, viď?"

„Ne. Já."

„To nic. Pak to zametu."

V televizi naskočil obraz, Soňa zhasla sedmiramenný lustr, rozsvítila lampu, ztišila zvuk a posadila se do křesla. Dobíhalo něco o tyristorových tramvajích.

„Na zkoušce se byli podívat ty lidi od filmu."

„A co?"

„Nic. Jen se dívali. Jedna taková holka a dva playboyové. Hlavně ten jeden. Krasavec. Skoro nehejbal hlavou, aby tu kompozici nepokazil."

Na obrazovce už žbluňkal panáček TV tipů a k otevřenému oknu se pomalu táhly cáry šedomodrého kouře.

„Samozřejmě že ty naše holky z něho byly úplně pryč. To se krásně pozná. Hned vyšpulujou zadky, hlavičky na stranu a vodnatý oči. Jeden půvab vedle druhýho, že ani nemohly pořádně zpívat. Až mě to štvalo." Vstala, zavřela okno,

rozbalila sušenky a nasypala je do misky na stolku. „A seladon jen krásně a vznešeně seděl. Knír, černá košile a americká bunda. Seděl, díval se posmutněle a unaveně a mluvil distingovaně šeptem. Byly jste moc laskavé. Mockrát vám děkuju... Jako když másla ukrajuje. Nezlobte se, že jsem vás obtěžoval. Pak vstal a důstojně odešel. Odpornej typ."

Prsty vyťukávala rytmus na chromových opěrkách vozíku. Páva viděla naposledy na Konopišti. Roztahoval ocas a natřásal se. A u Hynka v pracovně na zdi byla dvě paví pera. Pravá. Tahle jsou kašírovaná. U Hynka visí i rossignoly vypnuté v prostředku dřevěným špalíkem. Levá má trochu naštípnutou skluznici, ale jen malinko, až pod patkou, a to vůbec nevadí.

„A taky jsem byla na OPBH. Kvůli fleku na stropě. Prej co se vzrušuju, že to má napsaný. Kdybys tu frajli viděla..."

Poskoky na špičkách a druhá noha vykopává nad hlavu. Dvanáct párů kolen střídavě dolů a nahoru až na prsa. Od zadků třaslavé chocholy pavích per, trikoty vykrojené až ke kyčlím a podprsenky s kosticemi bez ramínek. Dvanáct párů dlouhých štíhlých stehen. Chocholy se natřásaly a vysoké podpatky páskových střevíčků klapaly o pódium. Zatáhla za obruče vozíku a otočila se k televizi zády.

„Nebudu se koukat."

Soňa vyskočila a otočila ji zpátky. „Počkej, nenapadlo mě, že ti to vadí. Vypnu to, je to stejně pitomost!"

„Nech mě, půjdu spát."

„Dani," objala ji, „počkej!"

„Nech mě, půjdu spát."

Zářivka z ulice vrhala světlo na strop ložnice a promítala na něj obludně zvětšené pavoučky háčkovaných záclon.

Pata, špička, kolena nahoru, dřep, obrat, vyšpulit zadky. Otřela si hřbetem dlaně oči. Trikoty vykrojené až ke kyčlím,

dlouhá, štíhlá stehna a podprsenky s kosticemi bez ramínek. Dvanáct párů vysokých podpatků páskových střevíčků, dvanáct třaslavých chocholů pavích per. Dvanáctkrát padla panna.

Zmuchlala roh cíchy a otřela si oči a tváře. Když neřvu a nebrečím, tak je to morfium. Mizerný, špatný morfium. Dobře. Padl orel a hotovo. Ten tirák mohl usnout, nebo neusnout. Usnul! Dobře. Tak ne morfium, ale brečet.

8

Nedosáhl na ni, a naopak cítil, že se vlastně nemůže hýbat, že už nezdvihne ruku. Chtěl začít křičet, ale probudil se. Bylo už světlo.

Jak dlouho může člověk vydržet sám? Pár měsíců, možná i trochu dýl, ale ne pořád. Pořád to nejde.

Možná to měl zkusit víckrát, anebo později, ale nejspíš by to dopadlo stejně. Hynku, nech mě! – Proč? – Nech toho, nemá to smysl. – Proč to nemá smysl? – Prosím tě! Nic nezůstalo jako dřív. Nech mě. Jako by dělala truc vlastnímu neštěstí. Jenže to nejde pořád. Prostě nejde. Promnul si oči, protáhl se a otočil na bok. Touha vede přes zklamání k ponížení.

Vstal, rozhrnul záclony a otevřel okna. Osprchoval se, ale pocit ponížení mizel pomalu.

Včerejší rohlíky a zbytek eidamu si odnesl do pracovny a položil na stůl. Jednotliví Zátopkové se mu dávno rozlezli po formátu, až z původního nápadu nezbylo skoro nic.

Ale teď už se za to nemusel stydět. Změť chodidel a stehen s napjatými svaly, ramen a skloněných hlav se odleva snižovala a na druhé straně v nejhlubším předklonu vyrážela z chumlu postava Nejrychlejšího. Neosobní tváře zatracenců znetvořené šklebem úsilí, výrazné ušní boltce, vpadlé